

POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AJAKIRI.

Nr. 9 (427)

5. mail 1930 a.

X. aastakäik

Ilmub kaks korda kuus, igal 1. ja 15.

Tellimise hind: aastas . . . . . Kr. 10.—
poolaastas . . . . . „ 5.—
veerandaastas . . . . . „ 2.50

Kohtu- ja siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas . . . . . Kr. 8.—
poolaastas . . . . . „ 4.—
veerandaastas . . . . . „ 2.—

Üksik number maksab 50 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-47
Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. . . . . Kr. 40.— || 1/4 lehek. . . . . Kr. 10.—
1/2 „ . . . . . „ 20.— || 1/8 „ . . . . . „ 5.—
1/3 „ . . . . . „ 13.50 || 1/16 „ . . . . . „ 2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Aadressi muutmine 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) M. Morrison, Ebaõige süüdistus süüteona. 2) M. Lembit, Karistamisest R. Tr. S. § 61. põhjal. 3) Veel omavalitsuste maksude sissenõudmisest. 4) Politseikomissar Ed. Miller †. 5) Kriminaal- listide ja kurjategijate moondumisest. 6) Paname. 7) Üleskutse. 8) Spordi alalt. 9) Ametlikk osa. 10) Küsimusi ja kostmisi. 11) Välismailt. 12) Kuulutusi.

Uudis!

Uudis!

Ilmus trükisist
B. Nükäse ja H. Tanni

„LIIKUMISE KEERISES“

Õpetusi liikumishädaohtudest.

Hind Kr. 2.—

Pealadu „E. POLITSEILEHE“ talituses, Tallinn, Toompea loss,
tuba nr. 34. Telefon 7-47.

∴ Müügil kõigis raamatukaupluses Tallinnas ja spordiriistade äris „Sport“, Tartus, Ruutli tän. 11. ∴

Ebaõige süüdistus süüteona.

M. Morrison.

Ebaõigeks süüdistuseks, kui viimane ei ilmu seaduses ettenähtud iseseisva kuriteo vormina (N. S. §§ 939.—945. j. t.), võiks nimetada juhtumeid, kus süüdistaja võis küll olla veendunud kaebealuse mõnesuguses süüis, ei astunud aga selle paljastamisele tarviliku mõõdukusega, süüteo suurusele vastavalt, vaid kujutas seda suuremana kui süü oli tegelikult. Sealjuures võis süüdistaja anda asjaoludele kaaluva tähtsuse, mida neil polnud, või asjale juure lisada illustreeritud lisandeid, mis polnud muud kui süüdistaja mõtteviisi saavutus. Üldiselt võiks nimetada ebaõigeks säärane süüdistus, kus süüdistaja tahtes-tahtmata asub asjade ülesvõtmisel kaebealust süüdistama, kuna ta võis eeldada, et oluliselt ja sisuliselt võib saavutada ainult õigeksmõistva otsuse.

Avaliku süüdistuse tõstmisel unustatakse tihti asjaolu, et kaebealune võis sattuda oma igapäevasel talitusel sarnastesse olukordadesse, kus ta mõnesugustel põhjustel pidi väga ligidal seisma kuri- või väärtegadele, kuna ta neist sugugi osa ei võtnud, vaid ei mõistnud aimatagi oma otsekohesuses seisukorra kardetavust.

Suurtest tolmukeeristest, mis välismailt kohtulikkude eksituste alalt meie kõrvu ulatunud, oleme peaaegu puutumatuult pääsenud mööda. Kuid see ei tõenda veel, et meie lähemal vaatlemisel ei leiaks sarnaseid juuri süüdistuse tõstmisel. Kuna kohtuasutused omalt poolt kõik teevad, et sellesarnaseid nähte olematuks teha, pole meie juriidilises kirjanduses leidnud katseid, mis oleks süüdistuse osa sel alal analüüsinud, tema nii tabavaid, kui ka ebaõigeid võtteid kaalutlenud. Ja kui eksitustest hoidumine on kohtute ülem püüe, siis pole näha põhjust, miks see ei peaks peale hakkama algusest, asjade üleskerkimise ja nende edasiandmise silmapilgust kohtuasutustele.

Süüdistaja tegevuse õigeks hindamiseks on kõigepealt mõõduandev see, kas võis süüdistus tõstetud olla süüdistaja tõsisel kaebealuse süü veendumisel, või nende lisandite kaasabil, millest kõne eelpool, ja mis võisid olla ka süüdistaja isiklikkude tunnete väljenduseks.

Ts. Kp. S. § 1316. järgi on administratiiv-ametniku poolt ükskõiksuse, ettevaatamatuse või pikalduse tõttu tehtud kahjude tasumise kord määratud kindlaks üldistel alustel. Sama § kohta antud seletuskirja järgi on sarnaste süütegude kriminaal-vastutus tehtud sõltuvaks süüdlase kasuotsimise või muude isiklikkude motiivide olemasolust.

Kõik kolm administratiiv-ametniku eksimise tunnust, ükskõiksus, pikaldus ja ettevaatamatus, on oluliselt tegutseja ametniku tegevuse negatiivsed küljed: tema poolt selle tegemata jätmine, mida ta oleks pidanud tegema. Nende tunnuste karistatavus sunnib ametnikku hoolisusele, kiirustab teda selleks, mida ta peab tegema asjade ülesvõtmisel, nende juurdlemisel kui ka edasisaatmistel. Needsamad kolm tunnust ilmuvad süütegudena N. S. §§ 426, 429 ja 431, kus ikkagi kõneldakse ainult ükskõiksusest, ettevaatamatusest ja pikaldusest, kusjuures süütegu suurendavaks asjaoluks ilmub tegutseja erapoolikus. Viimane on küll süütegude kvalifitseerija, kuid mitte süütegu maksvate seaduste järgi. N. S. § 429., kus kõneldakse erapoolikusest eeluurimise all seisvate isikute vastu, mõistab erapoolikuse all tegevusetust, mitte aga erapoolikust kui üleliigset tegevust. Nii kaalub seaduste vaekauss avaliku süüdistaja kasuks, millega ei saa olla päri kaebealune.

N. S. kokkuseadjad olid arvamises, et süüdistaja üleliigne agarus pole kardetav, ta pidi olema isegi soovitav. Üleliigse agaruse pidurdamiseks on kohtul käepärast küllalt võimalusi. Agarust N. S. ei eita, passiivsust küll. Seetõttu võib aga sattuda süüpinkis isik, kelle vastu süüdistus võib osutada ülemääraseks, süüdistamatuks, lubamatuks ja isegi kahjulikuks. Kui kohtu all olemine on ikkagi isiku peale varju heitmine, siis ei jäta puudutatu sellele reageerimata, kuigi ta seda igakord ei tee soovitava viisil. Kui süüdistuse tõstmisega kaebealune seatakse sarnasesse seisukohta, mis on eelastmeks tema nimele varju heitmisel, siis on selle seisukorra juba loonud süüdistaja üleliigne agarus, mida vaja ära hoida.

Neli üleliigse agaruse eitavat kuju —

üleliigosus, sündmatatus, lubamatatus ja kah-
likkus — võiks vastu seada ükskõiksuse-
le, ettevaatamatusele ja pikaldusele.
Tasakaalu võiks saavutada ainult siis,
kui esimesed ka oleksid sanktsioneeritud.
See aga puudub. Süüdistuse privilegee-
ritud seisukoht saab ilmsemaks, kui tu-
letada meele, et avalik-õigusliku iseloo-
muga kaebealuste kaitse on ainult üld-
kohtutes, mitte rahukohtutes ning selle-
ga ei saa sirgejooneliselt vastu panna
süüdistuse agarusele kaitse agarust.

Süüdistuse neli nimetatud üleliigse aga-
ruse kuju pole nii tähtsusetud, kui see
näib esialgselt. Sündmatuks võiks pidada
süüdistuse eelkäiku, kui eelkuulamisel
ehk eeluurimisel tulevane kaebealune
kuulatakse üle mitmekordselt seks, et
tunnistajana saada temalt andmeid, mida
hiljem võiks kasutada tema kui kaebe-
aluse vastu. Lubamatuks tuleks pidada
seda, kui kaebealuselt on saadud tema
enda ütlemise järele, kuid kõigiti õigeid
teateid, nii neid, mida tuleb pidada teda
süüdistavaiks, kui ka neid, mis tema te-
guviisi õigustavad, — kus süüdistaja tar-
vitab ainult esimesi, jättes tähele panema
teisi. Kahjulikuks võiks pidada süü-
distaja tegevust, kui viimane nägi ja
tundis eeluurimisel tehtud vigu, ei heit-
nud neid kõrvale kui ebasüüdsaid, võt-
tis neid heaks ja tarvitas nende põhjal
oma tahtmise läbisurumist süüdimõistva
otsuse saavutamiseks. Ülemääraseks
võiks nimetada igasugune süüdistus, mis
ei lõpe süüdimõistva otsusega.

Nimetatud süüdistuse ebaõigeid vorme
võiks nimetada ka erapoolikuseks,
mis pole karistatavad enne kohtuotsust,
küll aga pärast, nagu see on ette nähtud
N. S. §§ 455. ja 456.

Ts. Kp. S. § 1316. j. t. sellekohaste
seletuste järgi võib ebaõigetele süüdis-
tustele järgneda kriminaalvastutus siis,
kui süüdistus ise oli ebaõige omakasu ees-
märgil ehk muudel isiklikkudel põhjustel.
See on vaid sellelaadiliste süüdistuste jä-
medam kuju, mis jätab väljaspoole ja
koguni puutumata meil protsessimiste
kaudu nii tuttavaks saanud jonnakuse,
kiusamise, süüdistatava tõgamise jne.,
iseäranis erakaebustes ja erasüüdistus-
tes. Avalik süüdistus võib muutuda era-

poolikuks, kui ta toetub üksi ühekülgse-
tele välistele asjalisanditele, hoides end
nende najal püsti, andes vähem tähtsust
süüteo enda olulisele haaramisele.

Ühekülgne süüdistus, mis osutub eba-
õigeks eelpooltähendatud motiividel, ei
leia sanktsiooni N. S.. Sellest on ka
tingitud nähtus, miks sellekohase tühja
koha olemasolul hiljem süütuks mõistet-
ud kaebealuste poolt esitatud vastutake-
bused lõpevad enamasti tühistamisega,
kui samuti ülesehitatud poolkunstlikkudel
alustel.

Uus kriminaalseadustik ei tunne era-
poolikust eestikeelses tõlkes, olgugi kas
või süüd suurendavat või selgitavat ele-
menti. Selle juures on venekeelsete N.
S. ja U. N. S. väga selge sõna kuri-
meelsus asendatud eestikeelse lihtsa
tahtlikkusega. Kuid viimane ei vasta
täielikult „dulus'ele“. See on tulnud sel-
lest, et erapoolikus on ikkagi liig sise-
mine süüdistaja motiiv, millele, kui ise-
seisva süüteo tunnistamisele ja karista-
misele pole veel pääsenud ligi karistus-
norm. Kujunenud praktika kohaselt peab
süüdistaja end tundma süüdistamisel pä-
rivett uujana, kus süüdistamisele sundi-
vaid norme enam kui süüdistuse mõodu-
kusele juhtivaid.

Meie praegusel kriminaalprotsessi
ehitusel on süüdistuse osa liig tähtis sel-
leks, et vaadelda seda lihtsameelse üks-
kõiksusega. Seda jälgib kaebealune ise
kõige suurema tähelepanuga, lõppegu
tema vastu tõstetud süüdistus kuidas
tahtes ja tema teeb järeldusi sellest, kui-
das talle näis süüdistaja ülesastumine ja
viimase võtted. Tema loeb süüdimõist-
vad otsused ikkagi süüdistaja poolt esita-
tud tõenduste otseseks tagajärjeks ja
sellega ei saa süüdistaja oma vigu ning
väärsamme katta tervelt süüdimõistvate
otsustega. Süüdistaja ei või asuda ühe-
kordse süüdimõistva nähtuse seisukoha-
le rahuldustundega, kuna tema ise pole
kodanikkude keskel ajutine. On sea-
dusandja süüdistaja seadnud süüdistami-
sel üheks pooleks, siis pole sellega veel
öeldud, et süüdistaja seisukoht oleks al-
gusest peale ühekülgne ehk peaks olema
sarnane.

Karistamisest R. Tr. Sead. § 61. põhjal.

M. Lembit.

Teatavasti elavad meil välismaalased ja kodakondsuseta isikud rahvus- ja Nanseni passidega, muretsedes endile peatusloa. Peatuslubade tähtaegade möödumisel esitavad nad uued teadaanded politseile, palvega pikendada peatusluba. Mainitud teadaannete õigel ajal esitamise üle peab politsei kontrolli kartoteekide abil prefektuurides ja komissariaatides. Kontrollsüsteemi tõttu osutub meil välismaalaste ja kodakondsuseta isikute peatuslubadeta elamine võimatuks. Leides kartoteegist isiku peatusloa tähtaja möödumise, teeb politsei kodanikule küll sellest meeletuletuse, ent ühtlasi seab kokku protokoll viimase vastutusele võtmiseks kas politseilises või kohtukorras. R. Tr. S. § 61. põhjal.

Oletame, et meelega keegi peatusloa tähtaega ei lase mööduda, kuid sageli tööl olles, ununeb see, või, viibides kaugel konstaablist, pole võimalust esitada õigel ajal peatusloa uuendamise palvet. Säärastel kordadel karistatakse kodanikke väikesel määral § 61. I jao põhjal ja isikud tasuvad trahvirahad nurinata.

R. Tr. S. § 61. II jao põhjal aga karistatakse meil praegusel ajal ka majaomanikke, kelle majades on välismaalased ja kodakondsusetud elanud iganenud peatuslubadega. Majaomanikud üllatuvad sageli selliste karistuste puhul ja nurisevad politsei karmuse üle võib olla täie õigusega. Kas ei ole viimaste karistamine õiglustunnete vastane ja otstarbetu? Peamiselt on ikkagi süüdi passiomanik selles, et ei näe tähele peatusloa tähtaja möödumist, või teinekord politsei meeletuletusest hoolimata ei astu samme oma peatusloa uuendamiseks. Võib juhtuda, et ka maja- või korteriomaniku hoiatusest ja meeletuletusest hoolimata isik ei esita palvet peatusloa pikendamiseks. Maja- või korteriomanik ei saa olla süüdi, sest kui politsei meeletuletus ei aita, mis jääb üle siis majaomanikul. Viimane omavolil ei saa tõsta kedagi korterist välja, tema võib ainult kohtuteel nõuda peatusloata isiku väljatõstmist. Sageli ei ela majaomanikud ise kohal, nende aset täidavad kojamehed, üürnikud jne. Majad ei anna säärast sissetulekut, mis võimaldaks vastutava majavalitseja palkamist, kes suudaks täita kõik kontrollko-

hused. Kodakondsuseta isik, näiteks, lahkub korterist paariks nädalaks maale kraavitööle, võttes kaasa oma passi peatusloa märkusega. Kuigi majaraamatuse oleks märgitud peatusloa möödumise aeg, ei või majaomanik teada, et passiomanik ise ei anna vahetult palvet peatusloa uuendamiseks. Harilikult maal majaraamatust väljakirjutamine viibib; määruse põhjal toimitakse 7 päeva jooksul väljakirjutamist, kuid seda lahkuja isik igakord ei ütle, et ta jääb kauemaks ajaks ära ja et teda vaja välja kirjutada. Majaomanik jääb äraootavale seisukohale ja saab § 61. II jao põhjal karistatud, samuti ka süüdlane ise paragrahvi I jao põhjal.

Jälgides R. Tr. S. § 61. II jao definitsiooni, leiame, et karistatakse need, kes meelega peavad oma korteris inimesi passideta või iganenud või valepassidega, isikute varjamise mõttes. Säärast karistusdefinitsiooni oli vene valitsuse ajal tarvis, siis kui passide süsteem oli üldiselt maksev, see takistas kahtlaste ja otsitavate elementide varjamist. Välismaalastel ja kodakondsuseta isikutel meie ajal on aga passid olemas, kuigi neil mööduvad peatuslubade tähtjad, millised passidel ainult juure märgitakse. Paljudele vähekirjaoskajatele majavalitsejatele need märkused ei paista silmagi, nad ei tea nende märkuste tähtsust, vaatamata sellele, kui neid § 61. II jao põhjal karistatakse. Karistada võiks majaomanikke või nende asetäitjaid ainult neil juhtudel, kui nende teadmisel ja nende korterites lastakse elada kaasüürilistena isikuid iganenud peatuslubadega.

Peatuslubade tähtsus seisab selles, et välismaalastelt riigi kasuks meie territooriumil elamise ja sageli äriajamise eest teatud tulu või maksu saada ja kodakondsuseta isikutele täpselt ära näidata nende elukoha piirid. Nanseni passide omanikud samuti, kui võõras element meie riigis, töötavad ja tegutsevad peaaegu ühesugustel alustel oma kodanikkudega, seepärast loomulikult peavad nad ka riigile teatud määral tasuma. Välismaalastelt ja kodakondsuseta isikutelt maksunõudmine põhjeneb õiglustunde alusel, sest ka meie kodanikud välismaal

maksavad elamislubade eest makse, kui puuduvad vastavad konventsioonid. Nende üle hoolekannet ja järelevalvet majaomanikkudelt nõuda, poleks tarvidust, sest kui riik säävutab neilt juba tulu, siis politsei järelevalvega võiks piirduda.

Ei uuenda need isikud õigel ajal oma peatuslube või ei alistu nad üldse maksvale korrale, siis tuleb võtta süüdlaste eneste vastu surveabinõud tarvitusele. Majaomanikkude karistamisest ühevõrd-selt süüdlastega tuleks küll loobuda.

Veel omavalitsuste maksude sissenõudmisest.

Paljude aastate kestel ja peaaegu igas „E. Politseilehe“ numbris on politsei-ametnikud kirjutanud omavalitsuste maksude sissenõudmisest. Enamik neid kirjutisi on sihitud sellele, et maksude nõudmine on suur töö, mis kisub politsei kõrvale tema otsekohesest tööst, ja et see koorem politsei õlgadelt vaja veeretada mujale. Senised kirjutised ja kaebused ei ole aga asjasse uut toonud. Võib olla seepärast, et on nõutud liig palju, on seatud üles läbiviimatuid põhimõtteid.

Mäletatavasti on kõige rohkem neis kirjutistes toonitatud selle poolt, et omavalitsused ise nõuaksid sisse oma maksud. Teised on soovitanud omavalitsuste maksudega sisse nõudma hakata ka sisesundimise raha analoogiliselt riigimaksudele.

Mulle isiklikult näivad need variandid mõlemad vastuvõtmatutena, liig palju nõudvatena. Esimene selle poolest, et pooldan kutsetööd, s. o. ühtede ja samade ülesannete koondamist ühte, teine aga riivab iga kodaniku õiglustunnet. Tuleks leida õiglasem abinõu, mis rahuldaks kodanikke, riigihuviseid, omavalitsust ja ametnikku. Mõtlen, et seda peaks suutma kord, mis võtaks omavalitsuse- kui ka riigimaksu võlgnikult väikese sõiduraha ametnikule, kes nõuab maksu sisse. Ühenduses sellega peaks sama võrra vähenema riigikassast ametnikule maksetava sõiduraha norm. Linnades võiks sellisel viisil sissetulnud summad minna tea-

tavas osas ametnikule, osas riigikassasse või ametn. kogudele. See kord oleks õiglane selle poolest, et maksaks see, kes vajab ametnikku. Siis oleks vähegi õigustatud ka paljude võlgnikkude arvamine, et ametnik selle eest palka saabki, et makse sisse kasseerib.

Selle korra juures oleksid kaitstud korralikkude kodanikkude huvid, neil ei oleks enam maksta riigikassa kaudu ametnikkudele sõitude eest, mis tehtud lohakate maksjate pärast, riigihuvide aga seega jõudnud ligemale sammu võrra õiglusele. Omavalitsustesse see reform ei puutukski, kuna nende lohakusest tingitud asjata sõidud võivad jääda endiselt riigikassa arvele. Ametnikku riivab see õige vähe, ainult seega, et tema riigikassast maksetava sõiduraha osa kätte saaks 20. kuupäeva asemel järgnevas kuus. Vastukaaluks sellele viimasele asjaolule oleks see, et osa sõiduraha saaks kätte kohe pärast sõidutegemist. Tehnilisi rasakusi selle korra juures ei näe olevat. Kuu jooksul sisse tulnud sõiduraha võiks arvestada praegu peetavates nimekirjades (vorm nr. 70) ja nende alusel nõutakse ka puuduv osa pangast.

Esiialgu, mõtlen, vabaneks riik sõidurahade maksimisest maakonstaablitele terves ulatuses. (Sõidutasuks olen arvanud 9 senti kilomeetrilt.) Kahtlemata viiks see tee meid ka eesmärgile töö vähendamise ja seega ametnikkude vähendamise suunas.

K. Miilits.

Komissar Eduard Miller †

13. aprillil 1930. a. lahkus surma läbi Tallinna 2. jaoskonna politseikomissar E. Miller.

Eduard Hansu poeg Miller sündis 16. veebruaril 1886. a. Lääne maakonnas, Velise vallas. Pärast kihelkonnakooli lõpetamist asus Venemaale põllupidamist ja piiritusetööstust õppima. 1. mail 1917. a. siirdus kodumaale, asudes vanema militšionäärina Tartu maakonna miilitsasse, kus teenis kuni 24. veebr. 1918. a. Pärast okupatsioonivägede lahkumist astus raudteemiilitsa teenistusse, alul Jõgeval kuni 15. I 1919. a. ning siis nimetati raud-

teepolitsei Tartu jaoskonna ülemaks, kust 1. I 1923. a. paigutati ümber Tallinna jaoskonna ülemaks. Samal aastal lõpetas kõrgemate politseiametnikkude kursuse. 15. IX 1924. a. nimetati raudteepolitsei ülema k. t. 8. I 1925. a. viidi üle Tallinna linna politsei koosseisu 5. jaoskonna ülemaks. 20. VII 1925. a. paigutati ümber 2. jaoskonna komissariks.

Komissar Miller'i surma läbi kaotas Tallinna-Harju prefektuur hoolsa ja tuse- da ametniku. Kadunu oli politseinik ihu ja hingega; omas väsimatu töötahte, kiire otsustamis- ja kohanemisvõime, mis ka ülemuse poolt on leidnud täielist hindamist. Komissar Miller'il oli eriline anne noori ametivendi kasvatada ja õpetada ja oma ametkonnas igale mehele leida vastav koht ja ülesanne. Olles ise distsiplineeritud, oskas tema seda ka alluvatelt nõuda; oli vali, kuid sealjuures õiglane ja isalik. Kadunu oli innuga tegev mitte ainult puht-ametalal, vaid rakendas oma jõudu ja osavust politsei kehakasvatuse arendamisele, võttes osa suure huviga spordiringi juhatamisest kogu oma teenistuse ajal Tallinna-Harju prefektuuris. Võites kaasteenijate usalduse, oli Miller ka revisjonikomisjoni esimehena ametnikkude hoiu- ja laenukassas tegev.

Põdedes juba pikemat aega südamehaigust, seadis tema ikka esikohale oma töö, jättes tahaplaanile hoolitsemise terve eest, mis temale ka saatuslikuks osutus. Kadunut jäi leinama abikaasa, 3 poega ja kogu Tallinna-Harju prefektuuri pere.

Puhka rahu, väsimatu töömees!

Kriminalistide ja kurjategijate moondumisest.

Harilik publik on tihti arvamises, et kriminalistidel pole vaja moonduda ja et kurjategijad seda kunagi ei tee: sarnaseid asju võivad lugeda ainult sensatsioonilistes ajalehtede kirjutistes, kriminaalromaanides jne., tegelikult sündivat moonutamine ainult ateljeedes filmide valmistamisel. Sarnaste „reaalsete“ vaadetega inimesed eksivad aga põhjalikult, sama põhjalikult nagu need kodanikud, kes arvavad, et detektiiv ei tööta teisiti, ei saagi teisiti töötada, kui valeha-

beme, grimmi jne. abil.

Õige on — kui kõnelda kõigepealt kriminalistidest — et ametnikud vajavad tihti ümberriietumist, moondumist oma tegevuses, eriti muidugi siis, kui nad ajavad taga mõnd kurjategijat ja kui on kartta, et kurjategija neid näopidi tunneb. Kuid teiselt poolt ei kõnni kriminalistid arusaadavalt alati ringi mingisuguses eririietuses, ei tea missuguste habemetega juustega jne. Üldse peab tähendama, et tegelik kriminaalametnik ei opereeri va-

lehabemega, parukaga, üldse sarnaste teatri atribuutidega. Asi seisab selles, et valehabeme tunneb ära igaüks: selleks pole vaja olla kriminalist või mõni muu eriteadlane. Mis siis veel kõnelda kurjategijaist, kellel teravamad silmad kui harilikul inimesel, kes alati elab hirmus areteerimiste ja kriminaalametnikkude eest? Parukaga pole asi küll nii hull, kuid parukakandmine pole nii lihtne, kui tahe-takse, et keegi kandjat ka keset päeva ära ei tunneks. Paruka värv peab vasta-ma kulmude, habeme, silmade värvile. Kasu võib tuua parukas ainult siis, kui seda tarvitab inimene, kellel paljas pea. Ei tohi kunagi unustada, et igapäevane elu pole teater. Teatris lahutab näitlejat pub-likust teatud ruum, pealegi on valgustus soodus parukatele ja grimmile. Tegelikus elus peab aga ümberriietatud kriminalist tihti seisma silm silma vastu kurjategija-ga, peab temaga kõnelema ja temaga asju ajama päevaajal: kurjategija ei tohi aimatagi, et tema ees seisab kriminalist ja mitte mõni tööline, meremees, käsitöö-line, autojuht või mõni muu.

Peab tähendama, et moondumine on kunst, suurem kunst kui seda harilikult arvatakse, see on kunst, mida peab hästi tundma iga kriminalist, sest halb moon-dumine ei võimalda üksi kurjategijale aegsasti põgeneda, vaid see viib otseko-hesse hädaohtu ka kriminalisti elu.

Esimene reegel, mida iga kriminaal-ametnik peab alati ja kindlasti meeles pi-dama, on see, et moondumine ei tohi ku-nagi vastolus olla ümbruskonnaga, milles tuleb ametnikul teatud ajal töötada. Ei kõlba, näiteks, et meremehena riietatud kriminalist töötaks rajoonis, kus ainult elutsevad ja töötavad vabrikutöölised. Sellest tingitud on teine nõue, et ametni-ku väljanägemine harmoneeruks ümbrus-konnaga, ei tõmbaks tähelepanu enesele. Ametnik peab olema ja elama nagu kõik need inimesed, kelle ringis ta tegutseb ja otsib kurjategijat. Moondumine peab, teiste sõnadega, olema alati loomulik.

Sellest aga järgneb: ametnik, kes etendab autojuhi, sadamatöölise, käsitöö-lise, elumehe, pangaomaniku jne. osa, peab teadlik olema sel alal, millele tema kuulub tänu oma uuele riietusele. Ta peab õppima ja tähele panema, peale sel-le peab ta olema hea näitleja, kes kunagi ei unusta, mis osa ta parajasti mängib. Iga ameti pidajal on oma iseäraldused,

mis on seotud selle ametiga. Oleks vale arvata, et meremehe ülikonna selgapane-misega muutub inimene ka väliselt juba meremeheks. Elamine ja tegutsemine merel vajutab oma pitseri inimestele, kes seal tegutsevad. Igaüks teab, et, näiteks, meremehed teisiti kõnnivad kui inimesed, kes eluaeg on elanud mandril. Meremees kõnnib alati nii, nagu oleks ta laeval, nagu liiguks ta laeva tekil, kõikuval pin-nal. Tema käed kannavad meremehe töö jälgi; tema silmad vaatavad teisiti kui teistel inimestel: ta on harjunud ikka kau-gele vaatama, mitte kunagi omaette, tee-le või põrandale. Meremeestel on oma eriline maitse jookide ja kõrtside suhtes, nende kõnelemisviis on omapärane ja an-nab kohe välja meremehe. Isegi mere-mehe sheetid on teised kui hariliku inime-se omad ja iga mereäärse linna elanik, kes vähegi tunneb meremehi, võib kohe sarnaste sheetide järgi otsustada, kas mees on meremees või mitte.

H. Ashton-Wolfe, Marseille linna tea-dusliku politseilaboratooriumi assistent, jutustab kriminalistist, kes otsis pikemat aega taga meremeest, keda süüdistati tapmises. Ametnik soetas endale mad-ruseriided, mis olid kantud ja tõesti iga-pidi ehtsed. Kahjuks aga ei tunnud amet-nik peaaegu midagi meremeeste elukom-metest, tal polnud aimugi merendusest ja meremehe tööst. Ta ei pannud sellele ka rõhku, vaid arvas, et selleta saab läbi. Muidugi ei teadnud ta midagi meremees-te kõnelemisviisidest ja tehnilistest nime-tustest. Varustatud hea ülikonnaga läks mees kurjategijat püüdma. Ametnik pää-ses eluga ainult tänu oma väledatele jal-gadele, sest esimeses madruste kõrtsis saadi aru, et tegemist pole meremehega, vaid mingisuguse juhusteotsijaga või po-litseinikuga. Viimaseid aga meremehed just eriliselt vihkavad. On üleaarne lisa-da juure, et tagaotsitud mõrtsukas asjast õigel ajal teada sai ja jäljetult kadus.

Sarnaseid asju võib juhtuda iga amet-nikuga, kes endale paneb selga mingisu-guse spetsialisti rõivastuse, kellel pole aga aimugi vastava eriala eriomadustest. Ei saa endale kujutella kriminalisti-tänav-kaupmeest, kes ei tea, kust kraam oste-takse ja missugust hinda võib ühe või teise asja eest maksta. Või kas on mõel-dav puusepp-kriminalist, kes käib ringi sepahaamriga? Mis edu võib olla pseu-do-kingsepal, kes ei oska käia ümber

naaskliga ja liistudega? Või mis pangaomanik see on, kellel pole peas väärtpaberite kursid ja teadmine, missugustel väärtpaberitel on lootus tõusta kursis ja missugustel on tendents langeda? Ega frakk ja valge kaelaside üksi veel pangaomanikku tee! Seetõttu peavad kriminaalametnikud, kellel tuleb teha tegemist ühe või teise spetsialistiga, alati tundma vastava spetsialisti elu-olu ja tööd, seepärast õpivad ka suuremates politseiüksustes, kus ametnikke palju, üksikud ametnikud põhjalikult ära mitmesuguste spetsialistide elu-olu ja töö. Ja siin on põhimõte: ei tohi kunagi kanda uusi asju; müts, ülikond, saapad ja palitu peavad alati olema kantud, nad peavad kandma vastava spetsialisti töö jälgi.

Huvitav on jälgida, et seal, kus õitseb kriminaalromaan oma moonumiste kirjeldamisega, s. o. Inglismaal, ei tarvitata ümberriietumisi jne. kuigi palju. Võib olla tuleb see sellest, et harilikudes inglise linnades (välja arvatud vast ainult London) pole kuritegevus nii suur kui Euroopa mannermaal. Kahtlemata mängib siin aga suurt osa see tõsiasi, et inglise politsei on koosseisult hoopis suurem kui Euroopa mannermaa riikide politsei. Siin tuleb silmas pidada järgmist: Suurtes politseiasutustes, nagu Londoni Scotland Yardis, Pariisi Sûretés ja Berliini politseipresiidiumis, leidub iga kuriteo eriliigi kohta mitu ametnikku. Ühed eriametnikud võitlevad tsekivõltsijate, teised võõrastemajade varaste, kolmandad valerahategijate vastu, ühtede ametnikkude ülesandeks on võidelda taskuvaraste, teiste — kokaiini ja muude uimastavate mürkide müüjate, kolmandate — abielu- petiste vastu jne. Sarnasel süsteemil on hulk häid külgi, ametnikud tunnevad „spetsialistide“ trikke, tunnevad neid ka isiklikult või päevapiltide abil. Kuid sellel süsteemil on ka oma halvad küljed. Kohtuistungitel figureerivad vastavad kriminaalametnikud tunnistajatena ja saavad seega tuttavaks asjast huvitatud ringidele. Kohtuistungitele, kus harutatakse mõne vana retsidivisti ja elukutselise kurjategija süüasi, tõttavad alati „ametivennad“, kes tunnevad muidugi elavat huvi sissekukkunud kolleegi saatuse, kui ka kohtukäigu, süüdistusmaterjali — ja tunnistajate-kriminalistide vastu. Nende näojooned õpitakse pähe, neid vaadeldakse nii palju kui võimalik — et tulevikus

ettevaatlik olla, et kohe teada, kellega on tegemist. Õpitakse tuleviku jaoks. See asjaolu aga sunnibki kriminaliste moonduma.

Ei ole sugugi alati vaja moonutada nägu. Kui võetakse salajase valve alla mingisugune maja üldse või mingisugune kurjategija eriti, siis on vaja ainult vastavalt ümber riietuda, sest nägu — eriti õhtu — mingit osa ei mängi. Kui näiteks, valvealune tuleb kõrtsist ja näeb tänaval, kus kõndimas palju mere-mehi, kaht meremeest, siis on tema arvates juba asi korras. Kui valvealusest kõnnib mööda keegi isik, kes riietuselt ei erine ümbruskonnast, siis ei teki kahtlust. Juhtub sama inimene aga valvealusele teist korda vastu tulema, siis tekib muidugi juba kahtlus. Seetõttu kerkib sarnastel juhtudel esile teine tähtis nõue: kriminalist peab suutma hästi kiiresti ümber riietuda. Neil korral, nagu tähendatud, nägu suurt osa ei mängi, siin on tähtis ainult riietus, kuid see on selle eest ka äärmiselt tähtis.

Kriminaalametnikud, kellele on ülesandeks tehtud võtta salajase valve alla mingisugune maja, peab alati endaga kaasas kandma mingisuguseid reservriideid, väga tähtis on teise mütsi kaasa võtmine, kuna müts annab tervele näole teise ilme; hea muidugi on, kui suudetakse kaasa võtta veel mingisugune pluus ja püksid. Need võivad suvel olla õhukesest riidest, nii et nende kaasakandmine pole tülitav. Kui valvealune on ametnikku juba kord näinud, võib see lähemas eeskojas või mujal tõmmata kiirelt pluus ja püksid olemasoleva riie-tuse peale, vahetada mütsi ja — korralikust kodanikust on saanud mingisugune hulkur, töötatööline või kahtlane tüüp. Sama kiirusega võib ametnik veel teistkordselt ümber riietuda, kui tal tarvilised esemed on kaasas. Mõne minuti jooksul võib hulkurist saada madrus, käsitööline või midagi muud sellesarnast. Ja on raske ära tunda rõõmsalt kõndivas puusepas seda kurja ja tüdinud näoga ümberlonkivat hulkurit, kes paari minuti eest vastu tuli ja kelle pool nägu oli sonimütsi varjus, nii et näost üldse hästi aru ei võidud saada. Kui on võimalik ja vaja, annab ametnik ülearused riided pakiga lähemale politseikordnikule, kes muidugi on juba informeeritud ja tähelepanematult võtab mõnest eeskojast paki,

mille sinna jättis tema ametivend — kriminalist. Sarnaste moonдумiste vastu ei saa midagi öelda, sest nende juures ei tarvitata valehabemeid ning -juukseid ja teisi sarnaseid kahtlasi rekvisiite.

Juba mainitud H. Ashton-Wolfe jutustab järgmisest loost, milles väga tähtsat osa mängis just kriminalisti osav moonдумine. „Pergola Fleuri“ oli uhke suvila Vahemere kaldal, kus elutses üks abielupaar ühes oma naisteenijaga. Ühel ööl helistati aiavärava taga ning teenija läks alla, et avada värav. Kohe pärast seda kõlas kaks pauku. Suvilaomanik, kuuldes laskmist, tormas ise alla, et appi rutata teenijale. Niipea kui ta jõudis välja, tormasid talle kaks meest vastu, kes hüüdsid „käed üles“. Olgugi et omanik nägi, et teenija on maha lastud, ja vaatamata sellele, et tal puudus sõjariist, oli ta rumal küll, et tormata ühe mehe kallale. Ka omanik lasti otsekohe maha. Vahepeal oli omaniku naine avanud akna ja hakanud appi hüüdma. See hirmutas mõrtsukaid ja nad lahkusid.

Politseil oli täita üliraske ülesanne. Mõlemad tunnistajad, kes oleksid võinud kirjeldada mõrtsukaid, olid surnud ja puudusid igasugused lähemad andmed. Siiski politsei tabas umbes nädal aega pärast kuriteo toimepanemist ühe mõrtsukatest. Muidugi salgas mees oma süüd ja veeretask kõik tema kaaslasele. Ta tähendas veel, et kaaslane olevat olnud talle täitsa tundmatu mees, kelle kohta ta muud midagi ei teadvat, kui et eesnimi või hüüdnimi olevat Pierre. Ta olevat viimast kuriteo õhtul tundma õppinud ja Pierre olevat talle teinud ettepaneku ette võtta murdvargus. Ta olevat sellega nõus olnud — tingimusel, et verd ei valataks. Areteeritu juurest leiti revolver, kuid need kuulid, millega olid tapetud mõlemad ohvrid, ei olnud pärit areteeritu revolverist. Siiski ei aidanud see midagi, sest revolver oli uus ja sellest oli lastud kaks pauku. Kaks selle revolveri kuuli leitigi suvila aia puudest. Tähendab, ka areteeritu laskis, kuid ei tabanud märki.

Varsti tuli sellele loole veel ootamata järg. Tuntud Korsika saare röövli Romanetti onu ja onupoeg tapeti maha ühel ilusal päeval. Roim sündis ennenägematult toorelt. Politsei hakkas asja selgitama ja selgus, et roimariks pidi olema jällegi saladuslik Pierre. Edasi

selgus, et Pierre oli sõitnud pärast tapmist kordasaatmist Korsikalt tagasi Marseille linna.

Asi anti tuntud kriminalisti Le Bozec kätte, kes väga hästi teadis, et ta võib tuua asjasse selgust ainult äärmise kalvuse abil. Ta riietus täpselt nii, nagu oli rietatud areteeritud Pierre kaastege lane. Asjale oli abiks see asjaolu, et detektiivil oli veidi sarnadust areteerituga ja et nende kasvud läksid ühte. Nägu tuli ainult veidi moonutada. Le Bozec varustus prillidega ja habemega ning areteeritu oligi valmis. Et aga kindel olla, et teda ära ei tunta, läks ta ümberrietatuna oma kolleegi juure ja palus mõnesuguseid teateid. Keegi teda ära ei tunnud. Nüüd oli mees julge endale ja oma edule ja hakkas tegutsema. Ta läks kõigepealt ühte väikesse kõrtsi, kus käivad koos kurjategijad ja mille kohta tal oli teada, et ka Pierre seal omal ajal tihti käis. Astunud kõrtsi, vaatas ta ettevaatlikult ringi ja läks siis peremehe juure. Ta sosistas viimasele kõrva: „Olen Pierre'i abilise, mind vabastati praegu vanglast, pean kohe Pierre'iga rääkima; kus ma võiksin teda leida?“ Kriminalist lisas veel juure, et asi on kiire ja et ta tahab hoiatada Pierre'i, sest politsei olevat tema jälil. Mees võitis kohe kõrtsmiku usalduse, kes talle andis nii kaua otsitud aadressi. Paar tundi hiljem oli Pierre juba vanglas! Ja õieti ei teadnud politsei mõrtsuka kohta muud midagi, kui et tema nimi on Pierre.

Sama Ashton-Wolfe jutustab veel teisest näitlikust loost, kus samuti mängis äärmiselt tähtsat osa ametniku moonдумine. Murdvargad olid ühe suurema kaubamaja tühjaks teinud ja muu seas kaasa viinud hulk siidi- ja kalevirriid umbes 1 miljoni frangi väärtuses. Politseil olid andmed, et varastatud kraami ostab ära keegi rätsep, kelle äri asus ühel vaiksel vähekäidaval tänaval. Kahjuks aga polnud võimalik rätsepat tabada, sest hästi peidetud abilised andsid rätsepale märku, kui tänavale astus mõni detektiiv. Samale Le Bozecile tehti ülesandeks asja likvideerida. Tänaval asus väike raamatukauplus ja kriminalistidele läks korda leida koht selles kaupluses tänavmüüjana. Ta tegutses seekord ühe silmaga ja ühe käega invaliidina, kes oli raskesti haavata saanud

maailmasõja päevil. Müüjana oli detektiivil võimalik alati ja hästi valve all pidada rätsepa maja. Politsei oli arvamises, et vargad ei julge oma kraami tuua öösel rätsepa juure, sest nad pidid kartma kriminaalametnikke, kes võisid nägematult öösel valvel olla. Le Bozeci ja tema abiliste — kriminalistide vahel oli maha tehtud, et kui Le Bozec märkab koormat varastatud kraamiga, ta laseb tänavale kukkuda paar raamatut. Ühele katusele oli paigutatud üks abiline, kes pikksilma abil jälgis Le Bozeci. Seda katust polnud näha rätsepa majast. See kavalus viis sihile. Iga päev sõitis rätsepa äri ette ilmsüütu välimusega voorimees, kes laadis maha riidet. Kui arvata võis, et terve varastatud kraam on käes, hakkas politsei tegutsema. Ühel ilusal päeval pandi tänav mõlemalt poolt politsei poolt kinni ning Le Bozec tormas ühes abilistega rätsepa ärisse, enne kui see veel midagi sai ette võtta. Politsei kätte langesid vargad, varastatud asjadega kaubitseja ja kõik varastatud kraam. Kõik sündis nii kiirelt, et kurjategijatele ei jäänud aegagi võtta tarvitusele relva.

On päris imekspanemisväärt, kui võrt muutub nägu väikeste muudatuste tõttu. Nina moonutamine, mida on võrdlemisi kerge läbi viia, seda suuremaks või laiemaks tehes, habeme ajamata jätmine, prillid, mõne hamba puudumine, (mida on kerge teha, pleepides hambale must paber), muudavad näojooni otsekohe. Kuid — ikka tuleb pidada silmas, et ka sarnased väikesed muudatused peavad olema kooskõlas üldise kujuga. Ei saa kujutada ette suurärimeest, kellel puudub ees hammas! Mõne aja eest oleks üks noor Pariisi kriminalist tugevasti kannatada saanud tänu vale moonumisele. Ametnik pidi minema kuhugile apašide kõrtsi. Ta riietus nii, nagu ta omale ette kujutas apaše, nagu neid kirjeldatakse kriminaalromaanides ja näidatakse filmides. Mees ei teadnud, et apašid oma kõrtsides näivad välja nagu korralikud kodanikud kunagi, et nad seal kannavad korralikke ülikondi, kraesid, kaelasidemeid jne. Mehe elu päästis ainult see asjaolu, et juhtumisi viibisid kõrtsis ka teised kriminaalametnikud, kellel oli juba hoopis rohkem kogemusi.

Kuid mitte ainult kriminaalametnikud ei vaja moonumist, seda abinõu tarvita-

vad tihti ka kurjategijad ise, seejuures väga osavasti. Nad teavad, et valehabemed, -juuksed jne. kasu ei too ja ei kasuta seetõttu vanu rekvisiite peaaegu kunagi. Selle vastu aga on nad väga osavad kasutama loomulikke moonutamisinõusid. Kuid ka seal juhtub nendega äpardusi. Alles hiljuti pani Pariisis üks pangaomanik toime terve rea kelmusi, mille all tunduvat kannatasid panga kliendid. Mees kadus muidugi kiiresti. Ta peitis end mõneks ajaks ja ilmus varsti päevavalgele suure habemega, mis tal vahepeal oli kasvanud ja siniste prillidega. Mees oli sootuks teise väljanägemisega. Kuid ta unustas ühe asjaolu. Tal olid õige omapärased kõrvad, ja kui ta suurima südamerahuga kõndis Pariisi puisteid mööda, olles kindel, et keegi teda ei tunne, areteeriti mees. Kõrvad olid äraandjaks.

Võib olla, et kurjategijad jõuavad kord nii kaugele, et nad oma kõrvu hakkavad moonutama. Igatahes tunneb kriminaaljalalugu hulk juhtumeid, kus kurjategijad on imestamisväärilise kannatusega ja järjekindlusega moonutanud oma nägu. Nii, näiteks, muutis Carony, kes kuulus kurikuulsa Bonnot salga liikmete hulka, oma silmi. Mehel olid väikesed ja ümmargused silmad, see oli politseile teada. Kurjategija võttis rohu appi ja silmadele anti teine kuju pärast valurikast, pikka protseduuri. Iga päev pritsiti silmadesse kokaiini. Peale selle löigati silmaäärne nahk katki ja kleebiti plaastri abil kinni. Tagajärjeks oli see, et kurjategijal tekkisid pikad ja kitsad silmad. Muidugi muutis mees ka muidu oma välimust ja ükski kriminaalametnik poleks suutnud teda ära tunda, kes vabalt kõndis tänavald mööda Pariisis nädalate kaupa, kui äraandjaks poleks saanud sõber, kes operatsiooni läbi viis ja kes kord avalikult hoopis oma operatsiooniga.

Õige head trikki tarvitas keegi pangaomanik, kes oli võrdlemisi paks, kellel oli punetav nägu, lokis juuksed ja elavad mustad silmad. Politsei arvas, et mees kergesti ta kätte satub, tegelikult aga lasti mees vabalt üle piiri, sest hea väljanägemisega pankiirist oli saanud kõhn, kahvatu, palja peaga mees, haigete silmadega. Siiski areteeris teda Belgia politsei silmapilgul, kui ta parajasti asus ühele Ameerikasse viivale aurikule. Ja siis saadi ka teada, missuguste abinõudega

mees oli moondunud. Nädalaviisi söi mees ainult kuiva leiba, see võttis muidugi maha rasva ja ilusa näovärvi. Enne põgenemist ajas ta paljaks oma pea, jättis alles ainult mõne juuksekarva, mis pealegi veel punaseks värviti. Silmadesse pritsiti mingisugune terav aine, mis need haigeks tegi.

Lõpuks aga tuleb veel tähendada, et

kurjategijate moondumine on hädaohtlik teises mõttes. Kurjategijad moonduvad kuriteo toimepanemiseks. Varguse jne. toimepanemise ajaks varustatakse end valehabemega jne., nii et pärast on raske kindlaks teha, kes oli kurjategija. Kuid õnnuks ei aita see alati, politseil on sootuks teised, sootuks kindlamad abinõud kurjategija identifitseerimiseks. I.

Paname.

Berliinil on oma „Scheunenviertel“, Londonil — oma „Whitechapel“; igal suurlinnal maailmas on oma eeslinnad, oma kvartaalid (mõnel korral ka linna tsentrumis), kus asuvad kurjategijad, kus on nende peitepaigad ja ajutised elukohad kuni põgenemiseni või kuni tabamiseni; neis kvartaalides asuvad alati kõiksugused salapärased hurtsikud ja lokaalid, kus valitseb roppus ja ebavoorus, kus leiavad rahuldumist kõiksugused inimesed kired, mida rahuldada ei saa päevavalgel ja korralikkude inimeste keskel. Kõik need kvartaalid kannavad ühesugust pitsert, kõik nad sarnanevad üksteisele, kõigis neis valitsevad ühesugused soovid, kartused, mured ning lootused, kõigis neis valitsevad ühed ja samad kired, mida rahuldatakse ikka ühel ja samal viisil ühe- ja samataolistes lokaalides.

Välke erand sellest kõigest aga on Pariisi kurjategijate kvartaal. Seal valitsevad veidi teistsugused traditsioonid, eluavaldused, tahted ja kombad kui mujal maailmas kurjategijate keskkoohtades. „Paname“ on selle kvartaali üldtunnustatud nimi. See nimetus ei figureeri kuskil ametlikkudes ja mitteametlikkudes reisi-juhtides, Baldeker ega Cook ei tunne „Paname“t“, seda nimetust ei leia me kuskil Pariisi ajalehtedes ega ajakirjades, kuid siiski tunneb põline pariislane „Paname“i“ sama hästi, kui seda tunneb Pariisi politsei. Apašid on oma kvartaalile, oma „pühkepaigale“ annud selle nimetuse ja see nimetus on lõõnud läbi.

Paljud välismaalased, kes on mitu ja mitu korda käinud Pariisis, isegi prantslased ise, kes on ajutiselt elanud Pariisis, arvavad, et nad tunnevad hästi Prantsusmaa hiilgavat pealinna, ja neil pole aimugi „Paname“i“ olemasolust. Inimesed

tunnevad Louvre'i ja platsi Place d'Etoile, nad on käinud kirikus Notre Dame ja Montmartre'il, Moulin rouge'is ja kohvikus Café du Dôme; nad tunnevad, võib olla, ka Pariisi ärielu ja -ilma, Pariisi prantslasi ja tema elu, Pariisi kunstnikke ja üliõpilasi, Pariisi naisi ja tervet seda kihavat elu täis rõõmu, lõbu, kergemeelsust, muret ja nälga. Inimesed tunnevad, võib olla, ka neid salapäraseid lokaale, kus valitsevat see „päris Pariisi elu“, kus arvatakse heaks tallata jalgadega kombust ja kõlblust — jõukate välismaalaste heaks, kes teisiti endale Pariisi ei suuda ette kujutada. Kuid peaaegu keegi ei tunne „Paname“i“, seda Pariisi kurjategijate ilma, mille elu-olu üle valvab politsei ja kuhu ei juhatata ühtki välismaalast ega võõrast.

Tõsi küll: peaaegu kõik välismaalased, kes on käinud Pariisis, tunnevad neid urkaid, kus tantsivad apašid oma naistega: triibulistes pükstes, sonimütsiga, punases kaelarätikus, tantsitakse kõiksuguseid eksootilisi tantse kurja näoga ja tige da pilguga. Näib nagu oleksid need „apašid“ igal silmapilgul valmis verd valama oma naisterahva või tont teab mille eest. Tegelikult nad aga polegi nii kurjad ja kirglikud inimesed. Need on enamaltjaolt endised näitlejad, kel puudub kindel koht ja teenistus ja kes seetõttu väikese tasu eest igal öhtul mängivad hirmunud välismaalaste ees koletiste osa. On selge, et need elukutselised näitlejad omi osi hästi mängivad ja hüsteerilistele inimestele avaldavad tugevat mõju, kuid iseenesest on need hädaohuta inimesed, kes meeleldi joovad klaas veini ja ajavad juttu kodustest asjadest. Neil pole midagi ühist Pariisi kurjategijatega, nad ainult etendavad veidi tsirkust uudishimulise välismaa-

lase kasuks või kahjuks, kuidas seda just nimetada. Sest välismaalane tahab näha apaši, Pariis selleta pole mõeldav, ja talle näidatakse apaši, kes noaga ainult vehkleb, kuid sellega kallale ei tungi, kes palju ähvardab, aga ise parema meelega istuks kodu naise juures ja loeks värsket lehte. Ehtsate apašide juure välismaalast viia ei või, sest see võiks tuua endaga kaasa tõsist hädaohtu välismaalase kallile elule.

Kell 9 õhtul algab Bal Musette. Need kõrtsid, kus lõbutsevad tegelikud Pariisi apašid, asuvad kõik Place de la Bastille, Rue de Lappe ja Quartier du Faubourg du Vieux Temple ümbruskonnas. Kõrtsid on harilikult esimesel korral, väga tihti aga asuvad nad ka keldrites, nii et tuleb mitu treppi tänavalt alla minna, et sattuda sinna, kus joovad, tantsivad ja tülitsevad Pariisi kurjategijad, kõik need, kes on tõugatud välja harilikust seltskonnast. Kuus korda nädalas käivad apašid koos, igakord kestab see omavaheline lõbutsemine kolm tundi. Kaks kordnikku seisavad iga sarnase Bal Musette sissekäigu juures. Need ametnikud on nagu mõned karantiini vahid, kes hoolitsevad selle eest, et harilik seltskond ei sattuks kurjategijate sekka, ei sattuks neisse lokaalidesse, mille olemasolu sallib politsei, ja teeb seda just seepärast, et ära hoida — nii palju kui see võimalik — kurjategijate valgumist harilikudesse kõrtsidesse lõbutsemise eesmärgil. Muidugi ei lähe neisse lokaalidesse need, kellel on tungivalt vaja kõrvale hoida politsei eest, kuid kellel parajasti suuremat pattu pole südamel, see kõnnib niisugusse kõrtsi oma „ameti vendade“ hulka. Kolm tundi seisavad kordnikud igal õhtul sarnaste kõrtside sissekäikude juures, et valvata ka korra järele kõrtsis eneses. Harilikult asub lett ka ukse juures, nii et kõrtsipidaja (enamaltjaolt tugev, suur mees) võib tarbekorral politseile appi tulla, kes seisab sissekäigu siseuste juures. Seda kaitset kõvendab tihti veel suur koer, kes pere-mehele on abiks korrapidamisel. Kordnikkudel võimaldab kõrtsi ehitus seista treppidel nii, et neil on ülevaade üle terve ruumi. See kestab kolm tundi, sest täpselt kell 12 on kõik lõppenud. See on muu seas ainsam politseitund, mida tunneb Pariis. Kell 12 lahkuvad apašid, et asuda „tööle“ või aga minna magama väikesesse võõrastemajadesse, mis asuvad sarnaste lokaalide ümbruses.

Huvitav on sarnaste lokaalide sisse-seade. Kõigepealt leidub seal alati palju valgustust. Ruumid on üle külvatud elektrilampidega, pirnid on kõiksugust värvi: valgete kõrvale leidub hulk punaseid, rohelisi ja kollaseid. Sissekäigu vastas asuvad muusekandid. Neile on ehitatud eriline rõdu, kuhu pääseb ainult redeli abil, nii et muusekandid istuvad peaaegu lae all ja juurepääsu nende juure ei ole. Just viimane asjaolu on tähtis: kui tekivad kakelused, siis tahetakse, et vähemalt muusekandid ei kannataks löömingu all. Muusekantide juures asub ka sisse-seade valgustuse muutmiseks ja mitmesuguste valgustuseffektide väljakutsumiseks. Vastavalt tantsule pannakse kord põlema ainult punased, kord ainult rohelistes tuled jne., kord on valgustus suur, kord päris väike ja tantsu lõpul on harilikult lokaalis peaaegu täitsa pime — mõistagi ainult üheks hetkeks, sest pikajaline pimedus on elukardetav sarnases lokaalis.

Need sajad ja tuhanded elektripirnid on asetatud peeglite ette, mis muidugi märksa tõstab tervet efekti. Seinad on täiesti kaetud peeglitega, nii et piltidele jääb vähe ruumi. Siiski leidub neid suuremal või väiksemal arvul igas Bal Musette'is; kõik need pildid ja maalid kujutavad stseene apašide elust ja ei saa öelda, et nad alati just väga kõlblusrikkad oleksid. Edasi leidub seintel veel, kui peeglid ja maalid jätavad vaba ruumi, mitmesuguseid hoiatusi ja keelde, nagu näiteks: „on keelatud pussitada“, „on keelatud revolvrüst lasta“, „on keelatud üksteise hambaid välja lüüa“ jne. Need keelud räägivad küllalt selget keelt: Nende vahel on mõnes kõrtsis seinale märgitud tähtsamad sündmused kõrtsis või mõne kurjategija elust. Sarnaselt kirjutatud ajalugu on kõigil kõrtsiskäijatel peas ja see ajalugu moodustab kõrtside ja apašide traditsioone. Kõik, mis leidub ruumis, lauad, pingid, toolid jne. on värvitud heledate värvidega. Pariisi kurjategija armastab värve ja nende effekte. Ruum ise on harilikult nii sisse seatud, et ümber ruumi on väike kõrgendus, kus asuvad lauad ja pingid, mis on kõik muidugi kinnitatud põrandale külge — tõsise löömingu puhul lüüakse muidugi kõik mööbel puruks. Ruumi keskel asub suur tantsupõrand.

Niisuguses lokaalis viibivad kurjategi-

jad ja nende naisterahvad omavahel, siia ei sattu ükski võõras ja ei saa ka võõrale soovitada sinna minna. Apaš tahab igal tingimusel paar tundi päevas viibida ainult omasuguste keskel ja võõral, kes tema lõbu läheb segama, olgugi ainult taltutatamata uudishimu pärast, võib käsi õige halvasti käia. Ainult siis, kui mõni hea tutvus võimaldab kõrtsi külastamist — ja kaitset, on võimalik tutvuda sarnase Bal Musette'iga.

Laudade juures orval istuvad apašid oma naisterahvastega. Võõras ei märka, et tegemist on kurjategijatega. Esimesel silmapilgul võiks arvata, et tegemist on mõne väga soliidse ja väga tõsise publikuga, eriti paremates Bal Musette'ides. Kõigil on mütsid ja kübarad peas. Kõigil on kraed ja kaelasidemed kaelas, kõik kannavad moodsaid ja ilusaid ülikondi. Ainult mõnel üksikul on väike pärl kõrvas — kindel tunnusmärk, et on tegemist apašiga. Need inimesed armastavad värvirikust. Seetõttu kannavad nad ereda- maid kaelasidemeid kui harilik kodanik, seetõttu on rätik, mis vaatab pintsakutaskust, kirjum kui seda harilikult kantakse. Ainult kogunud silm võib välimuse järgi otsustada, kas on tegemist apašiga või mitte, otsustada võib seda enam-vähem kindlasti selle ihukatte osa järgi, mis iseloomustab ehtsat apaši — kingade ja saabaste järgi. Ei tea, kust need inimesed saavad neid kingi ja saapaid, mida nad iga päev kannavad oma pidudel. W. Hoffmann-Harnisch, kes tunneb Pariisi apašide elu-olu, kirjeldab neid jalanõusid pikemalt. Võivat leida helekollaseid saapaid, mis on ilustatud sinise nahaga, musti kingi, mis on ilustatud valge nahaga jne., kusjuures nahk olevat alati kõige parem ja hästi kallis. Olevat haruldane nähtus, kui kohata apaši, kes peol kannab harilikke kingi või saapaid. Ja sokid on muidugi ka hästi kirjud ning vastavad värvidele alati kinga omadele. Jalanõud on apaši uhkus ja alaline mure. Sellest on tingitud väga iseloomustav nähtus neis Bal Musette'ides. Seal, kus seisavad sisekäigu juures politseinikud, leidub alati hulki vildist tuhvleid, mis on määratud naisterahvastele. Apašide „daamid“, tulles lokaali, võtavad maha oma jalanõud ja vahetavad need tuhvlite vastu. Muidu võiks juhtuda, et tantsu ajal astub keegi oma kavaleri kallihinnalistele jalanõudele — ja on seda häda vaja! See võib aga

kergesti sündida, sest tantsud on kirglikud ja tempo mõnikord peadpöörivad.

Need tuhvlid on aga ka ainus asi, mis näitavad, et tegemist on mingisuguste eriliste daamidega. Muidu ei erine apašide daamid millegagi harilikudest Pariisi naistest. Võib olla on nad ainult vähem mingitud kui korralikud naiskodanikud, kui need naised, keda võib näha suurtes võõrastemajades. Muidugi on olemas vahed Bal Musette'ide vahel. Mõned neist on välimuselt uhkemad ja nende publik on igapidi hästi riietatud, mõned neist on hoopis lihtsad ja seal võib näha lihtsamalt riietatud kurjategijaid. Ainult siin ja seal paistab silma apaš endistest aegadest, kes kannab punast kaelarätti ja sonimütsi ja kelle jalanõud pole suuremat väärt. Ainult siin ja seal võib veel harva näha apaši, nagu me neid võime näha kinodes. Filmiapašil pole midagi ühist tegeliku Pariisi kurjategijaga, ta on ainult osavate resishõrde vaimusünnitus, kes tunnevad publikut ja selle maitset.

Niipea kui tants algab — ja tantsu pärast on kõik apašid lokaalis — kutsuvad kavalerid „daame“ tantsima: antakse märku peaga ja, kui seda tähele ei panda, vilistatakse — ning daam tuleb oma kavaleri juure. Tantsitakse neid tantsu, mida tantsitakse igalpool maailmas: jazzi, charlestoni, black-bottomi, jaavat jne., n. nim. apašide tantsudest pole juttugi, neid tantsitakse välismaalastele ilmsüütutes lokaalides imiteeritud apašide poolt. Huvitav on veel, kuidas tantsitakse. Asjatundjad teavad kõnelda, et tangot kusa- gil maailmas nii aeglaselt ja sarnase tsere- moniaga ei tantsita kui Bal Musette'ides. Näod on kõigil äärmiselt tõsised, naeru ega lõbu pole märgata huultel; näod on otsekui kivinenud ja võiks arva- ta, tantsu vaadates, et tantsivad mõnesu- gused väga aristokraatlikud inimesed, kellele ei kõlba mingisuguse hea kommete koodeksi pärast olla rõõmus ja näidata rõõmsat meeleolu. Tants Bal Musette'ides on nagu mõni tõsine töö. Tõsi küll, mida kauem tantsitakse, seda kiiremaks muu- tub tantsu tempo, kuid näojooned jäävad endiselt äärmiselt tõsisteks. Lõpuks jõuab tempo sarnase kiiruseni, et harilik inimene, kes pole oma elu pühendanud tantsudele, ei suuda kaasa teha, kuna apašid väsimatult edasi tantsivad, nagu oleks neil väsimus tundmatu ja nagu ei tunneks nad, mis on kopsud ja süda. Kui

tants on lõppenud, kostab kusagilt: makske raha. Iga tantsijanna otsib kokku tarvismineva summa ja annab selle oma partnerile, kes viib raha muusekandidele. „Kavaler“ selle raha eest ei hoolitse, see on naiste asi. Üldse leidub apašide seas väga palju suteneere, nii et see komme on asjatundjatele täiesti arusaadav. Mõne sekundi jooksul on rahamaksmise tsereemonii lõpetatud ning algab uus tants. Nii kestab see vahetpidamata kolm tundi. Mõnikord tehakse ka vaheaeg. Siis algab tantsu mõni meestepaar. Harilikult on ikka mõni neeger mängus. See tants seisab peaaegajalt jalgade viskamises, keerutamises, väljasirutamises jne. Need, kes on olnud sarnaste tantsude pealtvaatajaks, seletavad, et neil on mõistatuslik, kuidas võivad inimesed nii ruttu, nii palju, nii väsimatult töötada oma jalgadega. Näib nagu sünniks lugu tsirkuses, kus mõned akrobaadid annavad erilist etendust, näitavad mõnd eriliselt rasket numbrit. Niisuguse tantsu korral vaikivad kõik. Isegi peremees ja kordnikud tulevad lähemale, et vaadelda haruldast tantsu. Tantsu lõppedes soovitakse tantsijatele õnne, pigistatakse nende kätt ja tänatakse ilusa meelelahutuse eest. Kohe algab muidugi jälle harilik tants, sest aega on vähe, seda tuleb kasutada viimase võimaluseni — ja kes teab, missuguses haigemajas või vanglas võib tantsija viibida juba homme!

Kuid sarnane rahu ei kesta kaua, mitte igakord ei saa politseinikud jääda tummadeks pealtvaatajateks Bal Musette'is. Korraga kostab kuskilt nurgast vandumine, keegi läheb ja joob võõrast klaasist ning üldine pilt muutub mõne sekundiga. Kuid ka need omavahelised tülid ja arvete õjendamised on omapärased. Kui keegi tahab teisega tülitseada, siis läheb ta tema laua juure, võtab tema klaasi ja joob selle tühjaks. See shest tähendab, et tüli algab. See on väljakutse, samalaadiline nagu seda praktiseerisid vanad rüütlid, viisates oma vastasele kinda näkku. Ka selle juures ollakse tõsine ja tagasihoidlik, ka siin valitseb mingisugune kivinenud traditsioon. Nii pea, kui võõras klaas on tühjaks joodud, algab midagi, mis sunnib võõrast tahtes-tahtmatult naeratama. Vana kombe järgi nimelt kaovad otsekohe kõik, kes ei soovi eelseisvast tülist võtta osa.

Et välja joosta ei taheta või ei jõuta — siis ronitakse hiigla kiirusega laudade alla. Kõik — naised kui ka mehed — kes soovivad jääda erapooletuks ja seda ka näidata tahavad, kaovad laudade alla ja huvitav on tähele panna, kui kiiresti need 50—60 inimest kaovad. Laudade all jälgitakse siis uudishimulikult arenevaid sündmusi. Muusekandid lõpetavad otsekohe mängu ja hakkavad samuti uudishimulikult asja arenemist jälgima. Kõige suuremat huvi aga tunnevad asja vastu muidugi peremees ja politsei, sest nende kätte on nüüd antud kõik võim ja võimalused asja suigutada ja anda asjale hoopis teine pööre. Senikaua, kui tüli seisab ainult söimamises või kätega rabelemises, ei sega end keegi vahele, see on juba vana politsei põhimõte, kuid nii pea, kui voolab esimene veri, on politsei kohal. Tihti aga juhtub nii, et üks vastastest haavab teist habemenoaga (lemmikriist säärestel tüldel) — ja siis otsekohe kõik tuled kustuvad. On ainult veel kuulda kukkumist, hõikamist ja põgenevate inimeste samme. Kui nüüd ruumid jälle valgustatakse, on kõik kadunud: muusekandid, publik, haavaja ja haavatu. Kuskilt tagumise ukse kaudu valguvad kõik välja. Politseinikud, peremees ja viimase koer seisavad üksi tühjas ruumis. Kuid nende olemasolu oli siiski tähtis: ei suudetud ette võtta midagi tõsist, sest sarnased haavad paranevad ruttu ja pole hädaohtlikud (harilikult haavatakse vastase kõrvu).

Kolm tundi istuvad need kummalised sellid iga päev koos, arvatud välja kesk-nädal, mis on Pariisi apašide pühapäevaks. Mehed istuvad ja tantsivad ja jooavad, naised tulevad ja kaovad. Nad tulevad tänavalt, et veidi puhata ja lõbutseada, ja lähevad tänavale, et uuesti raha teenida mõnele apašile-suteneerile. Siin all, Bal Musette'is, aga on need naised ka teised kui tänaval: ei kuuldu roppust ega kõnelemist „ärast“ ja ohvritest. Siin istutakse koos, nagu istuvad koos korralikud inimesed oma kodudes, siin aetakse harilikku juttu ja katsutakse olla harilik inimene. „Paname“ on omaette maailm, ta on kurjategijate kvartaal nagu Whitechapelgi, nagu Scheunenviertelgi, kuid ta on täitsa omapärane maailm oma kommetega, oma traditsiooniga. **Br.**

Üleskutse.

Eesti Vabariigi Tartu ülikooli juures oleva Loodusuurijate seltsi „Eesti looduskaitse osakond“, mille ülesandeks on looduse mälestusmärkide registreerimine Eestis, nende kaitsemine ja uurimine, pöördub Teie poole palvega, et Teie osakonnale oma kaasabi selles väga tähtsas ning tarvilikus ettevõttes ei keelaks ja osakonda oma lahke kaastööga toetaksite. Sellepärast palub osakond, et Teie oma lähemas ringkonnas püüaksite kindlaks teha need esemed, mis Teie arvates tuleks looduse mälestusmärkideks lugeda, eriti aga just need, mis vajavad seaduslikku kaitset ning järelevalvet.

Looduse mälestusmärkide all on mõeldud:

1) Puud ja põõsad, mis haruldased või koguni ainukesed ümbruses, või mis omapäraseid oma erilise kasvu, jämeduse, pikkuse jne. poolest; puud, mis on seotud kohalikkude muinasjuttude, traditsioonide ning kommetega, ka muud taimed, mis haruldased ümbruses ning alalhoidmise mõttes vajavad kaitset (näit. luuderohi ehk eefu, kuldking, väikeseõiene kuremõök jne., suuremad kogumikud niisugustest taimedest jne., jne.).

2) Haruldaste loomade (näit. karu, lendava orava j. t.) asukohad, harva esi-

nevate lindude (näit. kotkaste, valge ja musta toonekure) pesituskohad, roostikud huvitavate veelindude peatuskohtadena jne.

3) Geoloogilised esemed: rändrahnud, mis tähelepandavad oma suuruse, iseärasuse jne., omapäraseid allikad, koopad, luited, tähtsamad aluspõhja paljastised: kivimurrud, kruusaaugud, kus nähtavale tulnud erilised kihitised; järsud jõe- ja ojakaldad selgete kihitistega jne.

4) Eriti iseloomulikud maastikud, nende osised; saared erilise taimestikuga või linnustikuga jne.

5) Üksikud pargid, puisteed, mis vajavad kaitset.

Teie poolt tähelepandud ja teadete järele saadud andmed palutakse Looduskaitse osakonnale saata kõige hiljemalt 1. aug. 1930, et osakond võiks lähemal ajal saata vastava eriharidusega isikuid Teie poolt tähendatud paikadele tarvilisteks uurimisteks.

Aupaklikult

Osakonna juhataja

G. Vilberg.

Adress: Tartu, Aia tän. 46, Looduskaitse Osakond.

Spordi alalt.

Ping-pong Petseri politseis.

Ping-pongi hakati harrastama Petseri politseis 1928./29. a. talvel, siiski on mäng ametnikkude seas väga levinud; ping-pongi harjutustest on energiliselt võtnud osa ka naispere, kes selles mängus endale leidnud kerge ajaviite.

Esimesed p.-p. omavahelised võistlused peeti 20. veebr. m. a. Võistlus andis mängijatele hoogu ning politsei spordiringi juhatus pöördus ettepanekuga Piirivalve Petseri jsk. spordiklubi ja Võru pol. spordiringi poole, et korraldada 21. apr. l. a. maleva majas avalikud p.-p. võistlused, millest iga organisatsioon võis osa võtta 4 mängija-a. Ettepanekuga oldi nõus. Et

paremad mängijad välja valida, selleks korraldas juhatus 16. apr. l. a. omavahelised eelvõistlused, kus kohtadele tulnud ka Pol. spordiringi esitasid. Peetud võistlustel omandasid 3 esimest kohta Petseri mängijad, olles teistest silmnähtavalt paremad. Kuna varsti kergejõustiku hooaeg algas, siis tekkis seega mängudes vaheaeg ja alles 17. nov. oli jälle juhatusel võimalus omavaheliste võistluste korraldamiseks. Spordiringi juhatusel poolt on annetatud igakord võistlustel kohtadele tulnud mängijatele väärtuslikke auhindu.

J. V.

Ametlik osa.

Kohtu- ja siseministri käsukiri 12. aprillist s. a. nr. 85.

Lahkudes kohtu- ja siseministeeriumi juhtimisest, avaldan kõikidele kaasteenijatele nii kesk- kui ka kohapealsetes ministeeriumi asutustes tänu hoolsa ja kohusetruu teenistuse eest meie riigi ja rahva kasuks.

T. Kalbus.

Kohtu- ja siseminister.

Kohtu- ja siseministri käsukiri 14. aprillist s. a. nr. 86.

Olen tänasel päeval oma lugupeetud eelkäijalt, minister T. Kalbuselt, keda tervislikud põhjused kahjuks sundinud on oma pikaajaliselt vastutusrikkalt tööpöhlult lahkuma, kohtu- ja siseministeeriumi juhtimise vastu võtnud.

Sellest teatades tahaksin näha, et need traditsioonid, mis ministeeriumis senini aukohal on olnud, endiselt püsima jääksid ja olen kindel, et kogu kohtu- ja siseministeeriumi pere ühiselt ka edaspidi väsimata ja hoolikalt tööl saab olema nende vastutusrikkaste ülesannete täitmisel, mis tema peale pandud ja mida temalt oodatakse.

A. Anderkopp.

Kohtu- ja siseminister.

Kohtu- ja siseministri käsukiri 25. aprillist s. a. nr. 87.

Surma läbi lahkunud Viljandi kriminaalpolitsei assistent Otto Plado on kustutatud koosseisust, arvates 15. aprillist 1930. a.

Kohtu- ja siseministri käsukirjaga 29. apr. s. a. nr. 88

on vabastatud ametist Haapsalu jaoskonna politseikomissar August Kallmann parandamata haiguse tõttu, arvates 10. juunist s. a.

Teenistuse huvides on paigutatud ümber, arvates 5. maist s. a.:

1) Tallinna 5. jaoskonna politseikomissar Ernst Lepner — Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariks,

2) Tallinna 4. jaoskonna politseikomissar Hugo Lepp — Tallinna 5. jaoskonna politseikomissariks,

3) Tallinna 1. jaoskonna politseikomissar

Karl Tam — Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariks,

4) Jõhvi jaoskonna politseikomissar Karl Türik — Tallinna 1. jaoskonna politseikomissariks.

Politseivalitsuse direktori käsukirjaga 17. aprillist s. a. nr. 2.

on kustutatud koosseisust Viru-Järva prefektuuri konstaabel Aleksander Kamber, kes surnud 31. märtsil s. a.

Viru-Järva prefektuuri konstaabel Aleksander Jõgi on vabastatud ametist oma palvel, arvates 4. aprillist s. a.

Võru-Petseri prefektuuri konstaabel Albert Peterson on vabastatud ametist oma palvel, arvates 1. maist s. a.

Tartu-Valga prefektuuri konstaabel Hans Jaakson on vabastatud ametist parandamata haiguse tõttu, arvates 1. maist s. a.

Raudteepolitsei komissari käsukiri 17. aprillist s. a. nr. 3.

8. aprillil s. a. möödus 10 aastat Raudteepolitsei Tallinna jaosk. abikomissari Aleksander Baring'i astumisest raudteepolitsei teenistusse. Selle teenistuse tähtpäeva puhul soovin abikomissar Baring'ile hääd tervist, püsivust ja jõudu edaspidises töös sama kohusetruult ametikohuseid täita kui senini.

H. Kuben,

Raudteepolitsei komissar.

Politseivalitsuses on registreeritud:

ajakiri „Tööliissport“, hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord kuus, ajakirja „Töö ja Tervise“ kaasandena; väljaandja — Eestimaa haigekassade liit, vastutav toimetaja Juhan Karli p. Ode. „Tööliissport“ trükitakse Tallinnas kirj. o.-ü. „Täht“ trükikojas.

Politseivalitsuse poolt on antud luba laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks:

Aleksander Passupile Tallinnas, V. Karja t. 3, maksvusega 12. aprillini 1931. a.

Politseivalitsuse poolt on antud luba laskeriistade parandamiseks:

August Jüri p. Villemsonile Tõryas, Veski tän. nr. 4, maksvusega 24. märtsini 1931. a.

Politseivalitsuse direktori otsusega on tühistatud

Tallinnas elutseva Juhan Hindriku p. libikuse laskeriistaluba.

Politseivalitsuse poolt on antud luba

11. aprillil s. a. nr. 3953 all Juudi kirjanuslik-dramaatilise H. N. Bjäliku nimelise seltsi juhatusele raamatukogu ja lugemislaua asutamise heaks 20. sept. s. a. seltsi ruumes Tallinnas, Niguliste 13, rahalist loteriid 5000 kr. väärtuses toime panna. Piletite arv 5000, piletite hind à 1 kr.; võite on 1 võit — 500 kr., 1 v. — 200 kr., 2 v. — à 50 kr., 2 v. — à 25 kr., 6 v. — à 5 kr. ja 40 v. — à 3 kr., kogusummas 52 võitu 1000 kr. väärtuses.

Vabariigi valitsuse otsusega 9. aprillist s. a. on lubatud Eesti naisliidu juhatusele, ühiselt Maanaiste keskseltsi juhatusega, naiste kutse- ja üldharidusliikude kur-

suste korraldamise, haridusliste ettevõtete toetamise, laste ja emade hoolekande asutuste ülevõlpidamise heaks rahalist loteriid 100.000 kr. väärtuses toime panna 21. detsembril s. a. „Estonia“ kontsertsaalis.

Piletid on 100.000 hinnaga à 1 kr., ½ piletit 50 s. Võite on: 1 võit 10.000 kr., 2 — à 1000 kr., 3 — à 500 kr. 5 — à 250 kr., 15 — à 100 kr., 15 — à 50 kr., 25 — à 10 rk. 150 — à 5 kr. ja 800 — à 2 kr. 50 s., kogusummas 1016 võitu 20.000 kr. väärtuses.

Politseivalitsuse poolt on antud luba 12. aprillil s. a. Kindral Laidoneri nimelise invaliidide kapitali komiteele vabandussõja invaliidide ja nende perekondadele abiandmise ja kapitali suurendamise heaks üleriiklikku karbikorjandust toime panna 31. mail ja 1. juunil või Suviste pühade ajal.

Küsimusi ja kostmisi.

Kordnik E. Küsimus. Kas on politseikordnikul õigus saada perekonna abiraha lapse eest, kelle isaks on tema kohtuotsusega tunnistatud ja on kohustatud maksma oma kuupalgast teatud osa lapse ülespidamiseks. Laps on sündinud väljaspool abielu, kannab ema nime ja elab ema juures.

Vastus: Perekonna abiraha seaduse § 1. (R. T. 53 — 1927) makstakse abiraha nende ülalpidamisel olevate seaduslike kude, adopteeritud, legitimeeritud ja teise abikaasa eelmisest abielust sündinud

laste pealt. Seda arvesse võttes, tuleks küsimusele vastata eitavalt, kuid arvestades sellega, et Perekonna abiraha seaduse muutmise seaduse (R. T. 53 — 1927) ülesandeks ei olnud kitsendada, vaid laiendada riigiteenijate õigusi perekonna abiraha saamisel, nagu see ka selgub sellekohastes motiivides, võiks küsimusele vastata jaatavalt.

H. V. Et vastata teie küsimusele hulkuva kodulooma oksjoni teel müümise kohta, palume teatada, millisel põhjusel ja kelle nõudmisel korraldati säärane oksjon.

Välismailt.

Hiir kriminalistina.

Bostoni linnas Ühendriiges läks mõne aja eest korda tabada kauaotsitud äridevaras, kusjuures kurjategija avalikukste-gijaks oli hiir. Ühes suures kaubamajas, kui viimane parajasti oli ostjaid täis, ilmus korraga päevavalgele väike hiir. Loomakese ilmumine andis samasugust tagajärge, nagu see on vist sündinud alati maailma loomisest saadik: kõik naisterah-

vad ehmusid ja katsusid põgeneda, laudadele, lettidele jne. hüpata, sealjuures kuu-besid üles tõstes. Sealjuures aga tuli avalikuks, et ühel naisterahval oli mees-terahva aluspesu ja et naise jalad olid mehejalgade ehitusega. Mees-naine paluti kohaloleva detektiivi poolt kõrvaltupa ja seal selgus kohe, et naisterahvas on ikkagi meesterahvas. Pealegi selgus, et tegemist on kauaotsitud äridevargaga, kes

oskas ja suutis kauemat aega edukalt teutseda just tänu sellele, et ta oskas end alati riietuda nii, et teda keegi ära ei tunnud ja teda ei teadnud kahtlustada.

Abiellumiste rekord.

Kui keegi on 30 aastat vana, kui ta sealjuures 50 korda abiellunud ja 652 korda kihlatud olnud ja kui ta on suutnud asja nii korraldada, et ükski meestest ja peigmeestest ei teadnud midagi teise olemasolust, siis võib sarnane imekurjategija tõepoolest uhke olla oma saavutustele. Ja peab ütleva, et ainult juhused, rumal ja väiklane juhused tegi avalikuks, et imeilus Adrienne Guyot pole mingisugune abitu naisolevuse, mingisugune süütu ingel, vaid õige raffineeritud kurjategija. A. Guyot sündis inglanna ja prantslase tütreks. Tema isa on ärimees ja elab Mons linnas Belgias. Tüdruk oli väga ilus ja meesterahvad olid tema järele nagu hullud. Kui A. veel oli päris noorukene, meeldis see talle kõik väga, kui ta aga sai vanemaks, siis arvas ta, et kõige parem on kasutada oma iludust ja sellega äri teha. Muidugi ei tulnud tal pähe äri teha nii, nagu seda teevad lõbunaised, tal olid hoopis teised soovid ja väljavaated. Ta mõtles ilusasti asja üle ja jõudis siis otsusele, et pole ka mingit mõtet astuda meestega mingisugustesse armuvahekordadesse, olla armukeseks kas või väga jõukatele meestele. Adrienne mõtles õige reaalselt ja kalkuleeris, et ta saab kõige rohkem kasu siis, kui ta abiellub meestega, neilt võtab raha ja väärtasju nii palju, kui võimalik, ja siis tasa ja targu kaob. Nii soetas ilus nais-terahvas endale aja jooksul hulk mehi, korraliku haaremi, kusjuures mõned aga ei tunnud üksteist ja ei aimanud pettusest midagi! Adrienne algas oma karjääri sellega, et ta sõitis kuulsatesse kuurortidesse ja peatus seal muidugi juba parimates võõrastemajades. Neis ta siis püüdis jõukaid välismaalasi: ameeriklasi, inglasi, prantslasi, itaallasi. Peaasi oli, et vastaval mehel oleks palju raha. Kellel seda küllalt palju ei olnud, sellega kihlas A. end ainult, jõukamatega aga abiellus. Ilus naine oskas meeste peale ikka nii hästi mõjuda, et nad suure heameelega ning rõõmuga temaga abiellusid. Mitu aastat elas Adrienne kord Roomas, siis Londonis, Pariisis ja New-Yorgis. Alati elas ta ühe oma mehe juures ja oskas kõigile selgeks teha, et tal on vaja reisida. Mõne nädala

pärast reisis siis A. ühe mehe juurest ära, et teise mehe juure minna. Muidugi ei tulnud ühelegi mehele pähe, et naine sõidab ära ainult selleks, et külastada teist abiellumeest. Üks ameeriklasest mees, kõige jõukam selles kirjuses, tüsstatud seltskonnas, andis talle raha reisimiseks ümber maailma, reis pidi kestma kaks aastat. Vahepeal külastas A. jälle mõnda meest, abiellus muidugi paaril korral, sest muidu poleks tal reis huvi pakkunud. Ta suutis isegi Austraalias kõita kaht venda ja asja nendega nii korraldada, et ta mõlemaga abiellus, ilma et üks vend oleks teadnud, et ta naine ühtlasi on ka ta venna naine. Juhused tegi avalikuks selle naise pattude registri. Üks ilusa belglanna meestest, kellel hakkas aeg ilma naiseta igavaks, otsustas reisima minna. Ta sattus Itaaliasse ja läks ühte kirikusse, kus parajasti laulati noorpaari. Mees hakkas lähemalt silmitsema pruuti, kes näis tal vägagi tuttav olevat. Laulatuse lõpul läks tal korda pääseda pruudi juure, kes polnud keegi muu kui tema abielunaine. Adrienne salgas kõvasti, vaatas mehele näkku ja tõendas, et ta esimest korda näeb seda meest. Kuid see ei jäänud rahule. Ta suutis vahepeal kohale tuua politsei ja juba esimesel ülekuulamisel andis nais-terahvas nii palju üksteisele vastukäivaid seletusi, et ta võeti valhialla. Varstigi tunnistas ilus naine oma patud üles, kusjuures selgus, et ta on 50 korda abiellunud ja 652 korda kihlatud olnud. Naine andis võimudele välja ka oma päevaraamatu, millesse olid märgitud kõik abielumeeste ja peigmeeste nimed, samuti ka summad, mis saanud abiellumistest ja kihlustest.

Osav varas.

Hiljuti ilmus Liegnitzi linnas, Saksamaal, ühte korterisse keegi pottseppmeister ühes abilisega ja teatas korteri elanikkudele, majaperemees olevat saatnud teda uut ahju tegema. Elanikud olid väga rõõmsad majaperemehe vastutulelikkuse ja tähelepanelikkuse üle ja lasksid meistril töötada. Varstigi oli vana ahi maha lõhutud ning ilusad ahjukivid ära veetud. Kaugemale aga tööga ei jõutud. Ei ilmunud kohale enam meister ega tema abiline, polnud kuskil näha ka uut ahju. Korteri peremees läks majaomaniku juure oma häda kaebama ja halba käsitöölist söimama. Majaomanik vaatas imestunult korteri peremehe otsa ja siis saadi aru, et te-

gemist on osava kelmiga, kes suutis ahju varastada päevaajal, kõikide nähes ja kõikide lahkel kaasabil.

Kui armub kriminaalametnik.

Kui Argentiina aurik Aurigny saabus Lissaboni, ruttasid elanikud sadamasse, sest aurik tõi kaugelt maalt ruttu kuulsaks saanud kurjategija Vladislava Mikulska, ilusa poola naisterahva, keda saatsid kaks kriminaalametnikku. Mikulska on Poola kohtute poolt surma mõistetud. Ta tappis mitme aasta eest oma isa ja saatis selle kuriteo toime ainult seepärast, et isa tahtis teda vägisi mehele panna. Harilikult jooksevad tütreid sarnastel kordadel kodunt minema, Mikulska tegi seda ka, kuid tappis enne oma isa. Vannutatud meeste kohus mõistis seetõttu Mikulska surma. Oli teada, et roimar on põgenenud Austraaliasse, mistõttu siis ka sinna saadeti üks Poola politseiinspektoritest. Mehel õnnestus pilkernate otsimiste ja seilkuste järele otsitud naisterahva leidmine. Kuid selle asemel, et kurjategija areteerida ja tagasi tuua kodumaale, armus mees täielikult iludusse ja jättis maha teenistuse ning kodumaa. Kui see Poolas teatavaks sai, otsustati saata ametnik inspektori ja mõrtsuka järele. Igaks juhuks saadeti juba kaks meest. Noorpaar põgenes vahepeal Austraaliast ja asus elama Argentiinasse, kus nad elasid nagu abielupaar kunagi ja ei murdnud sugugi pead mingisuguse surmaotsuse üle, mis tehtud kuskil kaugel Euroopas. Kuid paarile järgnenud ametnikud said varsti teada paari asumiskohast ja asusid nende areteerimisele. Mikulska saadi ka tõesti kätte, inspektor oli suutnud parajal ajal põgeneda — kriminaalametnik ei lase ennast nii kergesti areteerida!

Viimane jaam.

Berliinis asub Fröbeli tänaval maja, mis on nii mõnelegi inimesele, kellel elus on halvasti läinud, viimaseks jaamaks. See on koduta inimeste varjupaik. Maja juhatus teab, sama hästi nagu politseigi, et sinna ei tule ainult need, kellel lihtsalt on raugenud tahtejõud võitluses eluga, vaid sinna satuvad ka need, kelle asupaik peaks olema vanglas. Seetõttu võetakse kõigepealt ette kõva passide kontroll. Kui see enamusele õige hädaohtlik protseduur on õnnelikult möödunud, tuleb ära anda kõik riided, mis lähevad desinfitseerimisele. Vastu antakse käterätik, öösärk ja

nahktuhvlid. Sellele järgneb külaliste korralik pesemine. Kui pesemine on möödunud, antakse külalisele majariietus ja ta läheb — vastavalt ajale, millal teda vastu võeti — kas magamisruumi, söögituppa või üldisse ruumi. Söögisaalis saab muidugi kõigepealt süüa: hommikul suppi, õhtul ube, kartuleid või herneid leivaga. See menüü ei vaheldu palju. Isikud, kes on tulnud väljastpoolt, võivad varjupaigas viibida kõige rohkem 14 päeva, berlinlastele pole ajamäär piiratud. Harilikult peab berlinlane (samuti ka sissesõitnud isik) lahkuma, nii pea kui ta on saanud kätte esimese palga. Muidugi leidub varjupaigas hoopis rohkem sissesõitnuid kui berlinlasi. Iseloomustav on, et „kliientide“ arv on kõige suurem jaanuaris ja kõige väiksem juulis. Siis, kui loodus ise loob inimestele magamiskohti värskes õhus, ei taha muidugi keegi minna magama varjupaika, kus valitsevad kindlad reeglid ja õige karm ning täpne kord. Varjupaik on siiski suutnud palju head teha ja on päästnud nii mõnegi inimese, kes oleks muidu sattunud eksiteele ja võib olla isegi surma.

Ausus valitseb veel maailmas.

Umbes 30 aasta eest istusid ühes Pariisi kohvikus, mis oli kohtamiskohaks üliõpilastele, mõned üliõpilased. Samas kohvikus käisid tihti ka kõikisugused välismaalased: kunstnikud, poliitikategelased jne., kes miskipärast armastasid käia just selles kohvikus. Korraga tormas kohvikusse üliõpilaste juure keegi noormees, kes tungivalt palus talle anda kohe 25 franki: tal olevat tingimata vaja seda raha kohe edasi anda. Mehe nägu oli niivõrd ärritatud, et keegi selles ei kahelnud, et temal on tõesti vaja 25 franki. Kuigi kohviku külalised olid harjunud kõikisuguste sündmustega, nägid nad, et siin on tõsi taga — aga kust võtta raha. Külastajad olid kõik vaesed tudengid, kellel iga penn taskus loetud. Situatsiooni päästis keegi noor prantslane, kes istus kõrvallauas ja juttu pealt kuulas. Ta tõusis püsti ja andis noormehele 50 franki ja tähendas, et ta peab raha tagasi maksma siis, kui tal on selleks võimalus. Võõras oli äärmiselt rõõmus, andis oma nime ja aadressi teada prantslasele ja märkis endale üles viimase nime ja aadressi. Ajad möödusid. Noorest prantslasest oli vahepeal saanud kuulus prantsuse ajakirjanik, kellel ammugi

oli läinud meelest juhtum, mis leidis aset 30 aasta eest. Nüüd sai ta hiljuti Kuuba saarelt postpaki. Mees oli väga imestunud, sest tal polnud Kuubas mingisuguseid tuttavaid. Paki avades selgus, et seal on 3000 parimat Kuuba sigarit. Pakiile on juure lisatud kiri, milles tänati omalajal

antud laenu eest ja vabandati, et võlga varem ei tasutud, kuid võlaandja elukoha leidmine olnud raske ja nõudnud aega. Paki- ja kirjasaatjaks oli praegune Kuuba vabariigi president Machado, sama noor-mees, kes 30 aasta eest laenas raha.

Väljaandja: **Kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.**

Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Kärner (Ala), Elfriede Johannese tütar, välja antud Tallinna linna politsei 6. jaoskonna ülemalt 19. 3. 20 a.

((23854)

Liivak, Julius, välja antud Rae vallavalitsusest 12. 8. 27 a. nr. 118. (23980)

Treiman, Eduard, välja antud Tallinna 1. jaoskonna politseikomissariilt 21. 6. 29 a. nr. 273. (23981)

Viitman, Linda, välja antud Harku vallavalitsusest 1925 a. (23982)

Nokkur, Adele, välja antud Ravila vallavalitsusest 25. 9. 25 a. nr. 100. (23983)

Guutman, Ossia, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 7. 2. 27 a. nr. 4017. (23984)

Sallman, Johannes, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 19. 7. 24 a. nr. 4474. (23986)

Kirschbaum, Anna, välja antud Harku vallavalitsusest 1923. a. (23985)

Rebane, Elli, välja antud Tallinna 1. jaoskonna politseikomissariilt 14. 1. 27 a. nr. 1885. (23987)

Busch, August, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 4. 2. 25 a. nr. 710. (23988)

Mitt, Liisa, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 15. 1. 20 a. nr. 6119. (23989)

Tamp, Maria, välja antud Nehatu vallavalitsusest 31. 7. 22 a. nr. 1429. (23990)

Räime, Anna, välja antud Nehatu vallavalitsusest. (23991)

Liiv, Helene, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 20. 1. 20 a. nr. 5753. (23992)

Tomingas, Ida, välja antud Nehatu vallavalitsusest 9. 11. 23 a. nr. 285. (23994)

Haab, Liisa, välja antud Nehatu vallavalitsusest 16. 3. 20 a. nr. 823. (23993)

Kukepuu, Jüri, välja antud Kirbla vallavalitsusest 1. 10. 26 a. nr. 50. (24031)

Naumann, Jaan, välja antud Kirbla vallavalitsusest 22. 12. 19 a. nr. 295. (24032)

Erelin, Jaan, välja antud V.-Tänasilma vallavalitsusest 12. 12. 19 a. nr. 17. (24035)

Karotam, Sinaida, välja antud Saulepi vallavalitsusest 25. 10. 20 a. nr. 540. (24036)

Raudkivi, Mari, välja antud Lihula vallavalitsusest 13. 12. 19 a. nr. 331. (24037)

Toom, Aleks., välja antud Massu vallavalitsusest 3. 12. 23 a. nr. 115. (24038)

Hellmann, Hans, välja antud Saulepi vallavalitsusest 10. 1. 20 a. nr. 385. (24041)

Lemmer, Liisa, välja antud Lihula vallavalitsusest 10. 12. 19 a. nr. 56. (24042)

Sandberg, Aug., välja antud Massu vallavalitsusest 29. 12. 19 a. nr. 441. (24043)

Koomann, Elisabeth, välja antud Lihula vallavalitsusest 7. 11. 24 a. nr. 72. (24044)

Schasmín, August-Albert Aleksandri poeg, välja antud Tartu 3. jaoskonna politseikomissariilt 1. 10. 28 a. nr. 795. (24236)

Kallas, Hugo Vidriku poeg, välja antud Haanja vallavalitsusest 30. 1. 20 a. nr. 491. (24238)

Tallinnas, Anette Gustavi tütar, välja antud Haanja vallavalitsusest 23. 8. 23 a. nr. 60. (24239)

Jõgeva, Osvald Johani poeg, välja antud Võru vallavalitsusest 26. 2. 20 a. nr. 847. (24240)

- Arder, Liisa, välja antud Massu vallavalitsusest 30. 12. 19 a. nr. 488. (24040)
- Hakk, Voldemar Jaani poeg, välja antud Misso vallavalitsusest 23. 12. 21 a. nr. 58. (24242)
- Heide, Kusma Stepani poeg, välja antud Misso vallavalitsusest 5. 12. 24 a. nr. 51. (24243)
- Luhha, Herbert Kristjani poeg, välja antud Narva 1. jaoskonna politseikomissariilt 8. 12. 28 a. nr. 773. (24906)
- Sekken, Salme Jakobi tütar, välja antud Võhmuta vallavalitsusest 30. 5. 22 a. nr. 59. (24911)
- Meister, August Otto poeg, välja antud Veinjärve vallavalitsusest 24. 11. 27. a. nr. 1745. (24913)
- Limberg, Aleksander Jaagu poeg, välja antud Veinjärve vallavalitsusest 11. 3. 27 a. nr. 1548. (24916)
- Mäemann, Amanda-Rosalie Hansu tütar, välja antud Paide jaoskonna politseikomissariilt 7. 1. 29 a. nr. 171. (24917)
- Schavlin, Sergei Nikolai poeg, välja antud Mustvee alevivalitsusest 24. 4. 25 a. nr. 182.
- Siilivask, Paul Loviisa poeg, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 31. 3. 20 a. nr. 10227. (24705)
- Rott, Anna Kustase tütar, välja antud Väätša vallavalitsusest 7. 9. 20 a. nr. 674. (24706)
- Laine, Helmi Peetri tütar, välja antud Raadi vallavalitsusest 20. 1. 20 a. nr. 704. (24707)
- Porovkov, Sergei Mihaili poeg, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 18. 12. 22 a. nr. 67. (24708)
- Saar, Ervin Andrese poeg, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 14. 3. 24 a. nr. 289. (24709)
- Paulo, Johanna Karli tütar, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 7. 2. 24 a. nr. 117. (24711)
- Kusnetsov, Mitrofan Karpi poeg, välja antud Tartu linna 3. jaoskonna politseikomissariilt 2. 11. 28 a. nr. 805. (24712)
- Oinas, Karl Jüri poeg, välja antud Tartu 3. jaoskonna politseikomissariilt 20. 4. 27. a. nr. 72. (24713)
- Piilberg, Meeta-Emilie Aleksandri tütar, välja antud Narva linna politsei ülemalt 9. 4. 23 a. nr. 944. (24714)
- Bürger, Jaan Jaani poeg, välja antud Tartu linna 3. jaoskonna politseikomissariilt 6. 7. 29. a. nr. 299. (24715)
- Muru, Liisa Antsu tütar, välja antud Kärula vallavalitsuselt 14. 1. 20 a. nr. 187.
- Kaljo, Mihkel Juhani poeg, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 23. 12. 19 a. nr. 5485. (24716)
- Laul, Johanna-Elfriede Peetri tütar, välja antud Pühajärve vallavalitsusest 21. 9. 22 a. nr. 195. (24717)
- Lane, Gustav Gustavi poeg, välja antud Tallinna 6. jaoskonna politseikomissariilt 21. 5. 26 a. nr. 438/307766. (24717)
- Tamm (Mällo), Olga Johannese tütar, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 3. 8. 25 a. nr. 2097/256070. (24719)
- Kartau, Liisa Peetri tütar, välja antud Pati vallavalitsusest 5. 2. 20 a. nr. 565. (43824)
- Viikholm, Oskar Karli poeg, välja antud Kunda alevivalitsusest 16. 7. 29 a. nr. 30. (43828)
- Leibur, Karl-Voldemar Karli poeg, välja antud Kilingi vallavalitsusest 28. 5. 24 a. nr. 181. (43838)
- Lont, Alma Johani tütar, välja antud Püssi vallavalitsusest 10. 10 24 a. nr. 164. (43845)
- Uustalo, Karl Mihkli poeg, välja antud Järve vallavalitsusest 27. 2. 26 a. nr. 42. (43846)
- Teogu, Feodor Madise poeg, välja antud Jõhvi vallavalitsusest 29. 12. 19 a. nr. 932. (43847)
- Tiido, Aliide Jaani tütar, välja antud Püssi vallavalitsusest 14. 10. 27 a. nr. 1051. (43908)
- Pisut, Aleksander Karli poeg, välja antud Varangu vallavalitsuselt.
- Bachaus, Johannes Mihkli poeg, välja antud Venevere vallavalitsuselt 10. 12. 20 a. nr. 171.
- Hain, Emma Jaani tütar, välja antud Vana-Antsla vallavalitsuselt 5. 12. 19 a. nr. 299.
- Helstein, Emilie Karli tütar, välja antud Tsooru vallavalitsuselt 9. 12. 24 a. nr. 66.
- Hinn, Johan Miku poeg, välja antud Vana-Antsla vallavalitsuselt 5. 12. 19 a. nr. 218.
- Pang, Minna Hansu tütar, välja antud Saru vallavalitsuselt 20. 4. 20 a. nr. 389. (44004)
- Sandmann, Jakob Jaani poeg, välja antud Küti vallavalitsuselt.
- Hang-Rantov, Rein, välja antud Rakvere politsei jaoskonna ülemalt 3. 12. 19 a. nr. 1796.
- Sukstorf, E., välja antud Aaspere vallavalitsuselt 20. 12. 19 a. nr. 939.

- Inno, Marta Jakobi tütar, välja antud Kuksema vallavalitsuselt 20. 11. 28 a. nr. 1235.
- Pihlak, August Tooma poeg, välja antud Iisaku vallavalitsuselt 11. 7. 25 a. nr. 601. (43944)
- Holzmann, Johanna Ado tütar, välja antud Iisaku vallavalitsuselt 25. 5. 20 a. nr. 1296. (43945)
- Vares, Konstantin Peetri poeg, välja antud Petseri jaoskonna politseikomissariilt 19. 5. 27 a. nr. 1609.
- Pool, Aleksander Joosepi poeg, välja antud Narva linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 22. 2. 23 a. nr. 419.
- Blumer, Evald Juhani poeg, välja antud Maidla vallavalitsuselt 1920 a. nr. 425.
- Simson, Johanna Mardi tütar, välja antud Kõo vallavalitsuselt 17. 12. 19 a. nr. 428.
- Jukk, Eduard Hansu poeg, välja antud Härjanurme vallavalitsuselt 16. 10. 24 a. nr. 79.
- Laos, Adele Mardi tütar, välja antud Puurmani vallavalitsuselt 3. 1. 20 a. nr. 251.
- Saar, Melanie Johani tütar, välja antud Polli vallavalitsuselt 14. 2. 21 a. nr. 816.
- Korobov, Foma Dimitri poeg, välja antud Kavastu vallavalitsuselt 19. 1. 21 a. nr. 1315.
- Vikerberg, Elsa Hansu tütar, välja antud Abja vallavalitsuselt 29. 10. 20 a. nr. 501.
- Unger, Gustav Jakobi poeg, välja antud Püssi vallavalitsuselt 19. 10. 27 a. nr. 1301. (44007)
- Pärs, Karla Marie poeg, välja antud Vana-Põltsamaa vallavalitsuselt 28. 10. 27 a. nr. 953.
- Mann, Liina Johani tütar, välja antud Torgu vallavalitsuselt 7. 5. 29 a. nr. 1639.
- Schölich, Moorits Mooritsi poeg, välja antud Rakvere linna politsei ülemalt 28. 4. 20 a. nr. 5757.
- Kaukvere, Meinhard Jaani poeg, välja antud Maidla vallavalitsuselt 23. 12. 27 a. nr. 888.
- Parve, Hilda Eduardi tütar, välja antud Maidla vallavalitsuselt 23. 5. 21 a. nr. 811.
- Dreier, Jaan Taaveti poeg, välja antud Mõniste vallavalitsuselt 16. 4. 20 a. nr. 708.
- Kikkas, August Jaani poeg, välja antud Krabi vallavalitsuselt 26. 5. 28 a. nr. 20.
- Kärsna, Julius Peetri poeg, välja antud Mõniste vallavalitsuselt 21. 4. 23 a. nr. 48/19667. (44005)
- Martin, Artur Hendriku poeg, välja antud Kõo vallavalitsuselt 28. 12. 28 a. nr. 978.
- Busch, Karl Mardi poeg, välja antud Varangu vallavalitsuselt 19. 12. 19 a. nr. 681.
- Rumm, Hugo Kusta poeg, välja antud Kärgula vallavalitsuselt 19. 10. 27 a. nr. 59.
- Eidast, Mihkel Antoni poeg, välja antud Karksi vallavalitsuselt 6. 3. 23 a. nr. 65.
- Teinmann, Marie Johani tütar, välja antud Haljala vallavalitsuselt 19. 12. 19 a.
- Pahk, Magnus Hansu poeg, nr. 702. (43931)
- Väli, Vassili Irodioni poeg, välja antud Pärsamaa vallavalitsuselt 6. 11. 20 a. nr. 414. (43932)
- Kärp, Marie Johani tütar, välja antud Kõo vallavalitsuselt 20. 12. 19 a. nr. 616. (43933)
- Kuusik, Juhani Juhani poeg, välja antud Kurista vallavalitsuselt 20. 12. 20 a. nr. 362. (43934)
- Leppik, Maria Karli tütar, välja antud Kõo vallavalitsuselt 19. 12. 19 a. nr. 528. (43935)
- Lember Jakob Tooma poeg, välja antud Pihla vallavalitsuselt 25. 2. 21 a. nr. 831.
- Veetsmann, Osvald Jaani poeg, välja antud Tsooru vallavalitsuselt 10. 3. 20 a. nr. 772.
- Hain, Anastasia Peetri tütar, välja antud Tsooru vallavalitsuselt 21. 8. 23 a. nr. 59.
- Pääslane, Jakob Peetri poeg, välja antud Krabi vallavalitsuselt 13. 12. 19 a. nr. 71.
- Kõrda, Karl Jüri poeg, välja antud Valgjärve vallavalitsuselt 21. 9. 20 a. nr. 831.
- Kruusberg, Liisa Jaani tütar, välja antud Küti vallavalitsuselt 4. 4. 28 a. nr. 1351.
- Malkov, Amalie Tooma tütar, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 15. 5. 20 a. nr. 13011.
- Kuningas, Aleksander Antoni poeg, välja antud Rakvere politsei jaoskonna ülemalt 10. 9. 23 a. nr. 457.
- Richter, Anna Ado tütar, välja antud Tallinna linna pol. 3. jaoskonna ülemalt 26. 1. 20 a. nr. 7651.

- Päärt, Aleksander Johani poeg, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 23. 1. 25 a. nr. 205.
- Pussak, Kadri Jaani tütar, välja antud Lehtse vallavalitsuselt 11. 7. 21 a. nr. 129.
- Ende, Ferdinand Jaani poeg, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 21. 7. 24 a. nr. 1210.
- Ammon, Feliks Emanueli poeg, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 11. 3. 24 a. nr. 435.
- Laanee, Valter Johani poeg, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 7. 1. 24 a. nr. 30.
- Vakermann, Elisabet Jaani tütar, välja antud Tallinna 5. jaoskonna politseikomisariit 17. 6. 27 a. nr. 588.
- Kast, Juhan Mihkli poeg, välja antud Tallinna 5. jaoskonna politseikomisariit 17. 2. 28 a. nr. 1753.
- Kaak, Aleksander Jakobi poeg, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 18. 4. 23 a. nr. 942.
- Jürgenson, Elisabet Ernsti tütar, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 9. 8. 21 a. nr. 16356.
- Tarning, Gustav Gustavi poeg, välja antud Keila vallavalitsuselt 1922. a. nr. 2002.
- Velt, Julie Johannese tütar, välja antud Keina vallavalitsuselt.
- Jaaska, Liisa Johani tütar, välja antud Vastse-Kuuste vallavalitsuselt 20. 1. 25 a. nr. 47.
- Tamm, Otto Jüri poeg, välja antud Laiuse vallavalitsuselt 8. 11. 27 a. nr. 99.
- Timusk, Marie Inno tütar, välja antud Kurista vallavalitsuselt 13. 12. 19 a. nr. 96.
- Tohver, Peeter Jüri poeg, välja antud Mäksa vallavalitsuselt 26. 10. 20 a. nr. 279.
- Muga, Rudolf-Johannes Peetri poeg, välja antud Mäksa vallavalitsuselt 16. 11. 28 a. nr. 743.
- Resev, Hans Marie poeg, välja antud Undla vallavalitsuselt 22. 6. 28 a. nr. 1630.
- Salu, Leena Karli tütar, välja antud Härjanurme vallavalitsuselt 20. 12. 19 a. nr. 106.
- Pärm, Elisabeth Jüri tütar, välja antud Tammistu vallavalitsuselt 23. 12. 19 a. nr. 210.
- Rõbakov, Nikolai Jüri poeg, välja antud Meeksi vallavalitsuselt 16. 9. 27 a. nr. 1243.
- Otsa, Hilda Daaveti tütar, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 17. 12. 19 a. nr. 4709.
- Koger, Liisa Kristovi tütar, välja antud Kavastu vallavalitsuselt 3. 8. 27 a. nr. 170.
- Leppard, Artur Jakobi poeg, välja antud Meeksi vallavalitsuselt 31. 3. 23 a. nr. 219.
- Tomson, Aleksander Johani p., välja antud Tahkuranna vallavalitsuselt 16. 12. 24 a. nr. 189.
- Köön, Liis Johani tütar, välja antud Mäksa vallavalitsuselt 29. 10. 20 a. nr. 286.
- Kriis, Karl Jaani poeg, välja antud Vana-Kuuste vallavalitsuselt 12. 6. 20 a. nr. 622.
- Lattik, Adele Jaani tütar, välja antud Krüüdneri vallavalitsuselt 2. 1. 20 a. nr. 154.
- Liivak, Johannes Johani poeg, välja antud Vaimastvere vallavalitsuselt 29. 12. 19 a. nr. 2527.
- Kont (sünd. Tikerper), Ella Karli tütar, välja antud Kudina vallavalitsuselt 18. 8. 27 a. nr. 945.
- Kont, Albert Johannese poeg, välja antud Kudina vallavalitsuselt 29. 6. 22 a. nr. 1509.
- Kask, August Jaani poeg, välja antud Jõgeva vallavalitsuselt 1. 11. 27 a. nr. 125.
- Bekmann, Jaan Daaveti poeg, välja antud Ulila vallavalitsuselt 27. 3. 25 a. nr. 64.
- Jaaska, Alviine-Leeni-Elisabeth Jaani tütar, välja antud Haaslava vallavalitsuselt 29. 4. 24 a. nr. 31.
- Rebane, Emilie Mihkli tütar, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 15. 1. 25 a. nr. 7751.
- Gavrenkov, Pavel Gavriili poeg, välja antud Irboska vallavalitsuselt 19. 1. 24 a. nr. 54.
- Gregor, Marie Jüri tütar, välja antud Olustvere vallavalitsuselt 3. 3. 22 a. nr. 1067.
- Hammer, Lydia Andree tütar, välja antud Viljandi vallavalitsuselt 6. 3. 24 a. nr. 123.
- Jürgen, Hans Hansu poeg, välja antud Viljandi maakonna politsei linna jaoskonna ülemalt 7. 2. 25 a. nr. 1844.
- Kukk, Friedrich Augusti poeg, välja antud Viljandi jaoskonna politseikomisariit 31. 10. 27 a. nr. 4328.
- Zalavski, Maria, välja antud Irboska vallavalitsuselt nr. 5940.

- Rein, Jüri Jaani poeg, välja antud Viljandi maakonna politsei linna jaoskonna ülemalt 16. 4. 23 a. nr. 540.
- Saar, Jaan Andrese poeg, välja antud Holstre vallavalitsuselt 30. 1. 28 a. nr. 183.
- Schmidt, Maali Andrese tütar, välja antud Soosaare vallavalitsuselt 12. 5. 27 a. nr. 313.
- Suu, Lydia Jaani tütar, välja antud Vana-Suislepa vallavalitsuselt 17. 12. 19 a. nr. 145.
- Viira, Peeter Märdi poeg, välja antud Viljandi vallavalitsuselt 19. 12. 19 a. nr. 811.
- Vingel, Alfred Johani poeg, välja antud Viljandi maakonna politsei linna jaoskonna ülemalt 13. 9. 22 a. nr. 8585.
- Blinov, Jakov, välja antud Senno vallavalitsuselt nr. 326.
- Ivanov, Ekaterina, välja antud Irboska vallavalitsuselt nr. 4655.
- Böstrovski, Semjon, välja antud Senno vallavalitsuselt nr. 786.
- Snetkov, Ilja, välja antud Irboska vallavalitsuselt nr. 316.
- Lutskin, Timofei, välja antud Irboska vallavalitsuselt nr. 208.
- Tuman, Aleksandra, välja antud Irboska vallavalitsuselt nr. 2586.
- Podgramski, Ivan, välja antud Senno vallavalitsuselt nr. 1244.
- Putškov, Ivan, välja antud Irboska vallavalitsuselt nr. 701.
- Skorov, Stepan, välja antud Irboska vallavalitsuselt nr. 531.
- Hanson, Karl Jaani poeg, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomisariitilt 18. 1. 27 a. nr. 2513. (22237)
- Šneider, Richard Mardi poeg, välja antud Narva 1. jaoskonna politseikomisariitilt 11. 7. 27 a. nr. 364. (22238)
- Trelin, Vitali Makari poeg, välja antud Narva 1. jaoskonna politseikomisariitilt 27. 9. 27 a. nr. 716. (22239)
- Eljas, Marie Juhani tütar, välja antud Voka vallavalitsuselt 1921 a. nr. 1391. (22240)
- Leinfeldt, Heinrich Eduardi poeg, välja antud Narva 1. jaoskonna politseikomisariitilt 5. 5. 27 a. nr. 136. (22241)
- Valge (end. perekonnanimi Derkin), Paraskeva Aleksandri tütar, välja antud Narva vallavalits. 4. 2. 21 a. nr. 1217. (2232)
- Siren, Voldemar Mihkli poeg, välja antud Vaivara vallavalitsuselt 25. 1. 21 a. nr. 1329. (932)
- Promisen, Liisa Reinu tütar, välja antud Kloostri vallavalitsuselt. (633)
- Vlasov (nüüd Buketov), Olga Filipi tütar, välja antud Skarjatina vallavalitsuselt 28. 12. 20 a. nr. 418. (2574)
- Matvejev, Vassili Pantelei poeg, välja antud Narva 3. jaoskonna politseikomisariitilt 8. 2. 27 a. nr. 503. (22243)
- Melnikov, Egor Matvei poeg, välja antud Narva vallavalitsuselt. (2327)
- Kuntor, Johannes Jüri poeg, välja antud Sõmeru vallavalitsuselt 3. 12. 24 a. nr. 411. (22244)
- Uglanov, Efim Andrei poeg, välja antud Alliku vallavalitsuselt 27. 11. 28 a. nr. 69. (8863)
- Lettnens, Jaan Aleksandri poeg, välja antud Võhmuta vallavalitsuselt 15. 10. 27 a. nr. 173. (8865)
- Kadrisson, Mart Mardi poeg, välja antud Säreveere vallavalitsuselt 23. 5. 22 a. nr. 61. (8866)
- Kaal, Jakob Toomase poeg, välja antud Kärü vallavalitsuselt 20. 12. 19 a. nr. 168. (8867)
- Blieder, Mart Mardi poeg, välja antud Kärü vallavalitsuselt 23. 12. 19 a. nr. 194. (8868)
- Paulus, Juliana Jaani tütar, välja antud Türi alevivalitsuselt 17. 2. 20 a. nr. 696. (8869)
- Kõljalg, Anna Jaani tütar, välja antud Türi alevivalitsuselt 17. 12. 19 a. nr. 429. (8870)
- Starkopf, Andres Hansu poeg, välja antud Kärü vallavalitsuselt 24. 12. 19 a. nr. 231. (8871)
- Apollo, Anna Johani tütar, välja antud Türi alevivalitsuselt 24. 11. 19 a. nr. 36. (8872)
- Räbanik, Hans Anna poeg, välja antud Rapla vallavalitsuselt 9. 12. 26 a. nr. 284. (14860)
- Männikus, Johannes Mardi poeg, välja antud Tõstamaa vallavalitsuselt 12. 12. 19 a. nr. 12. (15506)
- Seisler, Johan Jakobi poeg, välja antud Tõstamaa vallavalitsuselt 23. 1. 20 a. nr. 567. (15507)
- Metelkin, Aleksei, välja antud Petseri vallavalitsuselt 5. 6. 28 a. nr. 3314. (18099)
- Messer, Roman, välja antud Petseri jaosk. politseikomisariitilt 8. 2. 27 a. nr. 1239. (18100)
- Kiselov, Veera, välja antud Panikovitshi vallavalitsuselt 2. 6. 20 a. nr. 3723. (25001)